

01

Januar 2013
Årgang 149

budskabet

FORDYBELSE | ANALYSE | INSPIRATION

Tema | Profeti – Guds tale til os

Profeter og øksehoveder
Aktualiserende forkyndelse
Aktiv dødshjælp

INDHOLD

LEDER

- 02 ALLE HAR RET TIL ...
Ole Solgaard

TEMA

- 04 HERREN HAR TALT
Carsten Vang
- 08 PROFETER OG ØKSEHOVEDER
Jens Bruun Kofoed
- 11 AKTUALISERENDE FORKYNDELSE
Robert Bladt
- 14 PROFETI I DAG
Carsten (Sprint) Korsholm Poulsen

EFTERTANKEN

- 22 INTET NYT – ALT NYT
Vibeke Sode Hjorth

FOR TROEN

- 23 ENHED ER VÆKST I SANDHED
OG KÆRLIGHED
Jens Ole Christensen
- 26 VEJENTILBAGE TIL PARADIS
Samuel Roswall

HORISONT

- 28 LM OG DANSK OASE – IGEN OG IGEN
- 29 KIRKEGANG GAV MERE
I LØNNINGSPOSEN

ANDRE ARTIKLER

- 30 AKTIV DØDSHJÆLP
Hans Holmsgaard

BØGER

- 34 HANS STÆRKE HÅND
- 35 VITROR SAMMEN
- 36 GUD ER ...

ISSN 0901-4802

www.budskabet.dk

Budskabet udkommer seks gange om året;

Januar, marts, maj, juli, september og november.

Artiklerne i Budskabet afspejler ikke nødvendigvis

redaktionens synspunkter, men redaktionen er

ved deres optagelse ansvarlig for, at holdninger og

synspunkter må kunne rummes inden for det, som LM

står for.

Eftertryk og citering er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Layout Amalie Puggaard Poulsen

Tryk Øko-Tryk

Pris Abonnement: 260 kr. Unge under 30 år: 160 kr.

Udgiver og ekspedition

Luthersk Mission

Industrivænget 40, 3400 Hillerød

tlf. 4820 7660

d1m@d1m.dk

www.d1m.dk

Redaktør

Ole Solgaard

Enggårdsvvej 39, Kragelund, 8723 Løsning

tlf. 2327 1253, os@d1m.dk

Redaktionsudvalg

Lene Due Madsen, lærer, Gudhjem

Inge Bøgel Lassen, lærer, Aalborg

Christian Haahr Andersen, leder af Café Kilden, Herning

Per Westh Jensen, stud.teol, København

Lene Malmgaard, gymnasielærer, Aarhus

LEADER

ALLE HAR RET TIL ...

AF OLE SOLGAARD

Hvor kan man dog komme til at vende tingene på hovedet! Indimellem kan man høre nogle sige, at de har "valgt Gud til". Som om Gud skulle føle sig bæret over at få lov til at have en perifer plads i horisonten hos selveste mig!

Andre udtaler, at de har "valgt Gud fra". Som om man kan undgå Gud og være uafhængig af ham, hvis man blot fravælger ham!

De fleste af os, der læser dette tidsskrift, har nok en fornemmelse af, at vi må indtage en lidt mere ydmyg plads i forhold til Gud. Eller hvad?

Antropocentrisk tilgang

Spørgsmålet er, om mange af os ikke er blevet langt mere antropocentriske (sætter

mennesket i centrum) i vores tilgang til livet og troen, end vi egentlig aner. I teorien er vi teocentriske (sætter Gud i centrum), men mange af vores samtaler, spørgsmål og svar viser, at Guds rolle i vores liv let bliver afhængig af, om vi finder ham relevant i forhold til vores problemstillinger.

Nogle gange kan spørgsmål og kommentarer om Guds rolle i forbindelse med menneskelig lidelse virke som en bebrejdelse af Gud. En anklage mod Gud, når han tillader, at noget gør ondt på os.

Bag dette ligger vores syn på, hvordan Gud er, og hvordan vi synes, han rimeligvis bør opføre sig. Vi vil gerne have ham til at passe ind – både i vores tankemæssige system og i vores følelsesmæssige reaktioner.

Hvilke rettigheder har vi over for Gud? Er Gud relevant for min hverdag? Vi har ge-

nerelt let ved at sætte os selv i centrum og bebrejde Gud, når tingene ikke går, som vi kunne ønske.

Gud som behovsopfylder

Hvis Gud ikke opfylder mine behov, hvad skal jeg så bruge ham til? Hvis Gud ikke svarer på mine problemstillinger – underforstået: med de svar, jeg finder passende – så kan jeg ikke bruge hans svar til noget, og så må jeg hellere søge andre svar, der har relevans og mening for mig. Sådan tænker mange.

I virkelighedens verden er Gud ikke sat i verden for at opfylde vores behov, men vi er derimod sat i verden for at ære ham. Sådan vender tingene rigtigt.

Alle har ret til ... eller har vi?

"Alle har ret til et fedt køkken," reklamerede

Iagttagelse; Vi har generelt let ved at sætte os selv i centrum og bebrejde Gud, når tingene ikke går, som vi kunne ønske

Kvik. Vi påvirkes af rettighedstænkningen – også i vores gudsforhold. "Alle har ret til ... uddannelse, ... et sundere liv, ... en god jul, ... at få børn, ... ligestilling, ... et arbejde" osv.

Hvis vi tænker, at alle har ret til f.eks. en dejlig ægtefælle, nogle harmoniske børn, et gnidnings- og smertefrit liv og en stabil lykkefølelse, så er det nærliggende at bebrejde Gud, ja skælde ud på ham, når virkeligheden ikke helt lever op til disse rettigheder. Han burde jo have givet os ...

Esajas korrigerer os:

"I vender op og ned på det! Som om pottemageren regnes som leret! Kan en ting sige om ham, der lavede den: 'Han har ikke lavet mig'? Kan det, der er formet, sige om ham, der formede det: 'Han har ingen forstand'?" (Es 29,16)

Gud er ikke til for vores skyld. Han er ikke en behovsopfylder, der har til opgave at stå til vores disposition i det øjeblik og på den måde, som vi synes. Vi står derimod til regnskab over for ham med vores liv. Han har skabt os. Han holder os i live. Han har købt os tilbage med sit blod. Og en dag kræves vi til regnskab for det liv, vi har fået betroet.

Andre rettigheder

Det betyder ikke, at vi ingen rettigheder har som kristne. For vi har i virkeligheden langt større rettigheder, end vi ofte forestiller os.

Vi har ingen rettigheder, som vi har oparbejdet eller fortjent, hverken ved at passe vores menneskelige pligter eller ved ancientet i Guds riges arbejde. Derimod har vi rettigheder, som *en anden* har oparbejdet og fortjent, og som han uden modydelse giver videre til os. Vi har rettigheder af nåde, ikke efter fortjeneste.

Ved dåb og tro på Jesus har vi fået helt nye vilkår for vores gudsrelation, nemlig barnekår:

"Da tidens fylde kom, sendte Gud sin søn, født af en kvinde, født under loven, for at han skulle løskøbe dem, der var under loven, for at vi skulle få *barnekår*... Og er du barn, har Gud også gjort dig til arving" (Gal 4,5-7).

Sådan. Det er en helt anden slags rettigheder, end dem man enten forsøger at tilkæmpe sig eller tager som givne selvfølgeligheder. Barnekår – af nåde. Det er netop en gave. Et overrumplende privilegium. Det indebærer, at jeg må komme til Gud, min

far, under alle forhold. Og jeg kan se frem til at arve hele hans herlighed.

To måder at komme til Gud

Én ting er at komme til Gud med bebrejdelser, anklager, skæld ud og krævementalitet. Som om man naturligvis har ret til det: "Du burde have gjort sådan og sådan..."

Noget helt andet er det at komme til Gud og udøse sit hjerte for ham, sætte ord på sine spørgsmål, sin frustration og tvivl – i ydmyg erkendelse af, at han er Gud, og jeg er hans skabning. Da kommer jeg med barnets ret: "Far, hvad vil du sige til mig gennem det uforståelige, der sker nu ...?"

Vi må finde barnets plads hos den far, hvis hjerte banker for vores evige vel. Far ved bedst, hvad vi egentlig trænger til. Ikke nødvendigvis det, som barnet efterspørger, men det, som er bedst for barnet. Og det forstår vi børn ikke altid. For vi ser ofte tingene ud fra vores egen lille navle, og ikke ud fra Guds evige perspektiv.

Men Gud er Gud. Gud er ikke behovsopfylder; han er vores skaber, frelser og herre. Hos ham har vi ingen rettigheder efter fortjeneste, men vi har nådens rettigheder.

TEMA

Herren har talt

– en læservejledning om profeterne i Gammel Testamente

AF CARSTEN VANG

.....

Noget af det sværeste at forstå i vores bibel er de profetiske bøger. Dertil kommer, at domstenen i mange af profetbøgerne er hård og uforsonlig, og at profeternes forkyndelse af fremtiden ofte virker forvirrende.

Mange af os er tilbageholdende med at læse de profetiske bøger – bortset fra udvalgte Messias-profetier. I det følgende vil jeg forsøge at give en kortfattet vejledning i at læse og forstå profeternes budskab.

Skriftprofeter og andre profeter

Vi møder de gammeltestamentlige profeter i to forskellige sammenhænge, dels i *bøger* med deres forkyndelse (skriftprofeterne), dels i *fortællinger* om profeterne

(de tidlige profeter).

Gammel Testamente (GT) rummer en lang række *profetiske skrifter*. Vi taler gerne om de fire "store" profeter (Esajas, Jeremias, Ezekiel og Daniel) og de 12 "små" profeter, begyndende med Hoseas og sluttende med Malakias. Betegnelsen *de små profeter* betyder ikke, at deres profetbøger er af mindre betydning end *de store profeter*. Den siger alene noget om *omfanget* af deres bøger, da deres budskab blot er gengivet i nogle få kapitler. Fra gammel tid har jødiske skriftlærde samlet de 12 "små" profeters bøger i en enkelt bogrulle, kaldet *De Tolv*.

GT omtaler også mange andre profeter, f.eks. Samuel, Natan og Elias. Allerede Moseloven giver forskrifter vedr. profetismen som fænomen. En profets virke i Israel adskiller sig afgørende fra spådomskunst

og clairvoyance (5 Mos 18,9-22). Senere beskriver Samuelsbøgerne, Kongebøgerne og Krønikebøgerne ofte profeter, som taler ord fra Herren til kongen. Det lange afsnit fra Første Kongebog 17 til Anden Kongebog 9 handler primært om profeterne Elias' og Elisas virke. Vægten ligger her ikke så meget på deres budskab, som på deres under. Krønikebøgerne omtaler mange personer, som fremkom med profetiske budskaber i krisetider.

Endelig rummer Bibelen andre profetiske afsnit, f.eks. seeren Bileams spådomsord (4 Mos 23-24) og Jesu undervisning om de sidste tider (Matt 24).

Guds ord på skrift

Profeterne var først og fremmest forkyndere, som stod frem i Herrens navn og

Poesi; har det fortrin frem for prosa, at markante og skarpe poetiske formuleringer er meget lettere at huske end lange prædikener

talte, hvad Gud havde pålagt dem at sige. De så sig selv som sendebud, der skulle overbringe et budskab fra den levende Gud til hans folk. De benyttede den almindeligt brugte form, som kongens sendebud anvendte, når han skulle viderebringe kongens besked: "Dette siger kongen ..." (f.eks. 1 Kong 22,26f). De opfattede også sig selv som vægtere, der står på byens mur og advarer byens indbyggere mod den kommende fare (Jer 6,17).

Men fra ca. 760 f.Kr. begyndte profeterne også at skrive deres forkyndelse ned. Det ord, de forkyndte mundtligt fra Gud, blev skrevet på skrivetavler med voks og siden prentet på bogruller (Es 30,8. Hab 2,2), fordi profetordet ikke blot var et aktuelt ord ind i samtiden, men et ord fra den levende Gud til Guds folk gennem alle tider.

Profeterne døde, og deres budskab ville gå i glemmebogen; men det ord, som én gang var talt af Herren og formidlet af hans profet, stod fast for evigt. Derfor skulle det profetiske ord skrives ned. Profeternes budskab skulle være et bestandigt vidne for alle tider om Israels synd og vantro, om Guds retfærdige dom og om Guds fremtidsplaner for Israel og hele verden (Es 30,8).

Skriftprofetismens tid varede fra ca. 760 f.Kr. (Amos og Hoseas) til ca. 470 f.Kr. (Joel

og Malakias). Herefter døde den ægte profetisme ud, og senere profeter blev anset som falske (Neh 6,12-14. Zak 13,2-6). Indtil Johannes Døberens stod frem.

Vanskelige at forstå

Ofte er det en udfordring at læse de profetiske skrifter i GT. Det kræver lang tid at blive fortrolig med profeternes forkyndelse. Det er der flere grunde til:

En af grundene er den måde, som profeterne skrev på. De formede ikke budskabet som en sammenhængende prædiken i prosa, men som poesi. Sætningerne er korte, knappe og indholdsramte. Ofte står de i *parallelismer*, sådan at anden sætning næsten siger det samme som første sætning, men føjer noget til eller forstærker den.

Et eksempel: "De solgte den uskyldige for penge og den fattige for et par sandaler" (Am 2,6). Budskabet formes i korte, markante sætninger. Ofte er det svært at se, hvor en tankerække slutter – og den næste begynder. Anklage og domsord kan være flettet ind i hinanden, som det ofte er tilfældet i Hoseas' Bog.

Poesi har det fortrin frem for prosa, at markante og skarpe poetiske formuleringer er meget lettere at huske end lange

prædikener. Profeterne ville, at budskabet skulle arbejde videre i deres tilhørere, også når profeterne ikke længere forkyndte. I Jeremias' Bog 26,18f ser vi et eksempel på, at et profetord, der var prægnant poetisk formuleret (Mika 3,12), kunne citeres præcist mere end 100 år efter profeten Mikas død.

En anden grund er, at profeterne ofte anvender et væld af billeder fra deres dagligdag, som vi ikke altid umiddelbart forstår i dag. F.eks. sammenlignes profetien med en løve, der brøler, hvor løvens brøl straks får folk til at reagere i frygt (Am 3,8). Men vores erfaring med brølende løver stammer kun fra zoologiske haver, og derfor falder Amos' markante billede, som gav dyb mening på hans egen tid, til jorden for os.

Eller profeterne kan benytte sig af markante symboler i deres forkyndelse. F.eks. bliver folket ofte tiltalt som den *kvinde*, som Herren har bundet til sig i pagten, men som han nu vil forkaste for hendes utroskabs skyld.

For det tredje lever profeterne sig i den grad ind i deres budskab, så de klager sammen med de fortvivlede mennesker under Guds dom, så de opfordrer de fremmede hære til at gå til angreb på Israel, og så de taler til det ødelagte og hærgede Jerusalem. De nøjes ikke blot med at overbringe

FOTO: SXC.HU

Det profetiske ord er som en kikkert ind i fremtiden. Enkeltheder i Guds frelsesplan trækkes tæt på, men afstanden og sammenhængen mellem de forskellige begivenheder står uklart.

et budskab for så at trække sig tilbage. De er grebet af Guds lidenskab for at kunne få tilhørerne i tale!

Bag brugen af de mange billeder og symboler ligger, at profeterne ikke vil forkynde nogen almen livsfilosofi eller give regler for god opførsel. De vil kalde folket tilbage til et sandt forhold til Herren. Det er den guddommelige lidenskabs ild, der brænder i dem. Det er Guds forsmåede kærlighed, der reagerer gennem deres forkyndelse, og det er hans kærligheds længsel efter at overvinde folkets frafald, synd og død, der strømmer gennem profeternes tale om fremtiden.

Profeti og forudsigelse

Profeterne bliver ofte opfattet som nogle, der forudsiger det, der skal komme. Men det er kun delvist rigtigt. Der var to gennemgående strenge i deres forkyndelse:

For det første kaldte Gud dem til at forkynde sit ord ind i deres egen samtid.

De talte ikke om vores tid, men om Israels skyld og frafald, om afgudsdyrkelse og om brud på Guds gode ordninger i deres egen tid. Mika siger, at han har fået Guds ånd og kraft, for han kan "fortælle Jakob dets overtrædelse og Israel dets synd" (Mika 3,8).

Profeterne forholdt sig særdeles konkret til datidens misforhold. De gik i rette med kongen for magtmisbrug og overgreb, med de rige for luksus-levned på de fattiges bekostning, med de handlende for snyderi og falske vægte, med præster og profeter for at forvanske Guds ord og vilje. Hvis ikke folket ville vende om og af hjertet bøje sig for Gud, ville Gud straffe sit folk ved at drive det i landflygtighed.

Profeternes hårde domsforkyndelse skal sige os, at vedholdende synd vender Guds kærligheds ild til en vredens ild, at fastholdelse af et liv uden gudsfrygt medfører dom og død, og at et sandt liv med Herren må

Forudsigelse; Kun sjældent angav profeterne det nøjagtige tidspunkt for, hvornår dommen ville indtræffe

Carsten Vang, f. 1953

Cand.theol. 1983

Lektor i GT og studieleder på Menighedsfakultetet, Aarhus

omfatte alle sider i tilværelsen, også forholde til næsten (jf. Mika 6,8).

For det andet taler profeterne om fremtiden.

De forkynder Guds planer for Israel og for hele verden. Ved Ånden får de indblik i, hvad Gud vil med sit folk, derfor må de forkynde (Am 3,7). De er under en stærk tilskyndelse, som de ikke kan modstå (Jer 20,9). Over for det ulydige Israel forkynder de, at Guds straf vil komme. Han vil sprede dem blandt folkene (Hos 9,17) og lade Jerusalem blive ødelagt (Jer 7,14f).

Kun sjældent angav profeterne det nøjagtige tidspunkt for, hvornår dommen ville indtræffe. Ofte gik der lang tid, og folket grinede af domsprofeterne og spurgte dem hånende, hvad det blev til med den dom, de havde ævlet om (Es 5,18f. Jer 17,15. Ez 12,22). Men til sidst blev Guds domsord i profetmund til en forfærdende virkelighed.

Guds genrejsning af sit folk

Til det Israel, som blev tugtet hårdt, forkynder profeterne, at Gud har tanker om fremtid og håb (Jer 29,4-14. Hos 14,2-9). Profeternes håbsforkyndelse går i to retninger, som ikke kan adskilles fra hinanden: Gud taler dels om sit folk, dels om verden.

Dels vil Gud føre resterne af *sit folk* hjem til landet fra alle sider. Han vil atter genopbygge folket og give det overflod og fred. Han vil forny folket indefra og give en ny og anderledes pagt. Gud taler med mange og stærke billeder om Israels fremtid.

Dels vil han lade *hedningerne* søge Israels Gud i Jerusalem (Es 2,1-5) og til sidst forløse hele den skabte verden fra synd, angst og forkrænkelighed.

Midtpunktet i profeternes tale om fremtiden er den person, som de omtaler som Herrens tjener, den nye David, fredskonngen, spiren, Guds engel og meget andet. Han er redskabet for Guds frelse og ét med Gud selv, idet han bærer Guds navne (Es 9,5f. Jer 23,6).

Opfyldelse

Det profetiske fremtidsord er ofte gådefuldt. Afgørende er det at forstå, at profeterne ikke angiver nogen køreplan for fremtiden og kun sjældent giver konkrete informationer om, hvornår profetierne vil gå i opfyldelse. De vil derimod kalde os til at stole på Herren og håbe på Kristus og hans Rige.

Profetord, som gik i opfyldelse i gammeltestamentlig tid, kan hjælpe os til at læse de profetiske tekster om fremtiden. Da pro-

feten Elisa forkyndte for kongen, at brødrisenerne ville falde drastisk næste dag (2 Kong 7,1f), gik det helt konkret i opfyldelse (7,16-20). Men Elisa sagde ikke noget om, hvordan det ville ske, eller hvilke konkrete omstændigheder, der ville føre til Samarias frelse. Han gav kun en stykkevis åbenbaring (jf. 1 Kor 13,9) og fremkom ikke med en detaljeret plan for, hvad Gud ville gøre. Han gav derimod et konkret håb fra Guds side om redning.

Det samme gælder profeternes fremtidsforkyndelse i det hele taget. Det profetiske ord er som en *kikkert* ind i fremtiden. Enkeltheder i Guds frelsesplan trækkes tæt på, men afstanden og sammenhængen mellem de forskellige begivenheder står uklart. Ofte samler de under ét, hvad der kommer til at ske over en meget lang tid (se f.eks. Es 11,10 og vv 11-16). Tit har det profetiske ord flere lag og flere stadier af fuldbyrdelse i sig.

Det profetiske ord er ligesom et lys, der skinner midt i en bælgmørk nat (2 Pet 1,19). Det spæde lys giver håb og forventning om den kommende morgen med dens liv, glæde og varme. Således giver profetordet håb om både Israels og vores forløsning i Jesus Kristus og om hele skabningens forvandling.

TEMA

Profeter og øksehoveder

AF JENS BRUUN KOFOED

Hvorfor opfører de sig så mærkeligt? Hvad er meningen med de mærkelige handlinger, udtalelser og tegn, som er forbundet med flere af de bibelske profeter? Vi vil her se på meningen med en enkelt tegnhandling i forbindelse med profeten Elisa:

Profeterne sagde engang til Elisa: "Vi har ikke plads nok her, hvor vi sidder foran dig. Lad os gå ned til Jordan og hver især hente en træstamme der. Så kan vi bygge os et sted, hvor vi kan bo." Han svarede: "Gå bare!" Men en af dem sagde: "Gå dog med dine tjenere!" "Ja," sagde han og gik med dem. Da de kom til Jordan, gav de sig til at fælde træerne. Mens én nu var i færd med at fælde en stamme, faldt hans økse i vandet, og han råbte: "Ak, herre, det var endda en, jeg havde lånt!" Gudsman-

den spurgte: "Hvor faldt den i?" Da han havde vist ham stedet, skar han et stykke træ af og kastede det derhen, og det fik øksen til at flyde oven på. Så sagde Elisa: "Tag den op!" og manden rakte hånden ud og tog den op (2 Kong 6, 1-7).

Den røde tråd: hvem er gud i Israel?

Fortællingen om Elias og Elisa i midten af Kongebøgerne kan for en umiddelbar betragtning virke rodet, tilfældig og uoverskuelig. De mange små episoder med mirakler og tegnhandling er spændende og udfordrende hver for sig, men synes at være uden sammenhæng med hinanden.

Jo længere man arbejder sig ind i fortællingerne, desto klarere bliver det imidlertid, at der er en rød tråd, og at de mange selvstændige episoder hver på sin måde tjener til at svare på det ledende spørgsmål i for-

tællingen om Elias og Elisa, nemlig hvem der er gud i Israel, og hvad der sker, hvis det er Ba'al og ikke Herren, der er det.

Ba'al var den kana'anæiske gud, som skulle sikre den livsvigtige regn til afgrøderne på marken og var dermed den direkte ansvarlige for livets opretholdelse. Læser man episoderne i lyset af ba'alstroen, så bliver det lige pludselig klart, *hvor* meget de handler om vand og mad.

Højdepunktet finder vi i fortællingen om styrkeprøven på Karmel i Første Kongebog 18, hvor Gud gennem Elias gør det tindrende klart, at kun han, og *ikke* Ba'al, har skabermagt over den livgivende regn. Hvis Ba'al er gud i Israel, bliver det forjættede land til det forhærdede land. Menneskers hjerter bliver hårde, og i stedet for at dele, hvad der er, når hungersnøden hærger, tænker enhver på sig selv. Hvis Gud

Fortællingen er en stærk påmindelse om, at åndelig vækkelse og shalom også kun er mulig i vores land, hvis vi som "øksehoveder" er bevidste om at tale og gå i Guds kraft.

FOTO: SXC.HU

er gud i Israel, blødes hjerterne op, så der vises barmhjertighed over for enken, den faderløse og den fremmede i landet. Kun Gud kan sikre *shalom*, dvs. den tilstand af fulden fred, helhed og velstand, hvor ingen fjender, nød eller ulykke kan tage det forjættede land fra Guds folk.

Na'aman som "øksehoved"

Episoden med profeterne og øksehovedet (2 Kong 6,1-7) er placeret i en sammenhæng, som handler om den militære trussel fra aramæerne, og om hvem, der egentlig står i spidsen for Israel (2 Kong 5-8).

At der er blevet pladsmangel i Elisa's discipelskole antyder, at troen på Herren igen er ved at vinde frem i Israel, og når den nye discipelskole placeres ved Jordanfloden, har det helt sikkert haft en stærk symbolsk betydning, eftersom det var her, israelitterne efter udvandringen fra Egypten begyndte at tage det forjættede land i eje. Episoden antyder altså, at Israel står ved begyndelsen til et nyt åndeligt

forår. Samtidig er der i sammenhængen et stærkt profetisk budskab om, *hvordan* det sker.

Umiddelbart forud for episoden i Anden Kongebog 6, vers 1-7 fortælles det i Anden Kongebog 5, hvordan aramæerkongen havde mistet sit "øksehoved" i skikkelse af hærføreren Na'aman, og hvordan Gud gav aramæerkongen sit "øksehoved" tilbage, fordi Na'aman gjorde, hvad Elisa sagde og badede sig syv gange i Jordan.

Gud gjorde det på denne måde klart over for aramæerkongen, at han kun havde sit "øksehoved" til låns, og at Gud til enhver tid kunne tage det tilbage igen, ligesom det selvfølgelig også må have stået tindrende klart for Na'aman selv, at han kun var, hvad han var, fordi Israels Gud havde tilladt det og udrustet ham til det.

Udlånt kraft

Læst i lyset af den foregående episode bliver betydningen af tegnhandlingen med øksehovedet (2 Kong 6,1-7) straks mere

klar. Discipelskolen er det "øksehoved," som Gud har kaldet til at "rydde landet" for ba'alstro, og vi må derfor forstå profetens ulykkelige reaktion på tabet af øksehovedet som et udtryk for, at på samme måde som Gud kunne tage aramæerkongens "øksehoved" fra ham, sådan kan han også tage "øksehovedet" fra Israel, hvis profeterne ikke stoler på ham.

Bemærkningen om, at "det var endda en, jeg havde lånt," understreger, at den åndelige kraft ikke kommer fra profeterne selv, men er "udlånt" til dem fra Herren. Udtrykket "en, jeg havde lånt" er en oversættelse af det hebraiske *sha'ul*, der både er navnet på Israels første konge Sha'ul – på "bibeldansk" Saul – og et passivt participium (tillægsform) med betydningen "noget, der er lånt eller bedt om."

Israels første konge var med andre ord én, som Herren havde bedt om, lånt eller kaldet til at være sin tjener. Når det er interessant, er det fordi, det passive participium kun bruges to gange i GT, nemlig i 1 Sam 1,28, ➤

Jens Bruun Kofoed, f. 1963

Cand.theol. 1992, ph.d. 2001

Lektor ved Dansk Bibel-Institut og

førsteamanuensis ved Fjellhaug International University College

hvor det ordret siges om Samuel, at han skal være "*sha'ul for Herren*," altså én, der er lånt af Herren til at tjene ham, og så når det bruges om øksehovedet (2 Kong 6,5), som profeten havde lånt, for at den skulle tjene ham.

Israels første konge, Saul, viste sig jo som bekendt *ikke* at leve op til sit navn. I stedet for at se sig selv som udlånt til Herren og som hans tjener, blev han i stigende grad egenrådig og tjente sig selv. Når det passive participium *sha'ul* bare bruges to gange i hele GT, så kan det godt have betydning, at der i beretningen om øksehovedet ikke bruges et mere almindeligt udtryk.

Kraften kan mistes

Måske har Gud inspireret profeten til at bruge netop dette udtryk for at vække de associationer, som tilhørerne uden tvivl ville få? Nemlig at på samme måde som Israel mistede dén Saul, som Herren havde udbedt sig til at tjene dem som konge, sådan var tabet af øksehovedet en advarsel om, at Israel ville miste de profeter, som Gud havde udbedt sig til at virke åndelig vækkelse og retablere *shalom* i Israel, hvis ikke de bevarede bevidstheden om, at de tjente folket med kraft fra Gud.

Episoden forklarer også det umiddel-

bart forvirrende træk, Gud foretager ved at give aramæerkongen sit "øksehoved" tilbage, så han kort tid efter igen kan true Israels *shalom*. I den efterfølgende episode (2 Kong 6,8-23) hører vi om, hvordan Gud bruger aramæerkongen til at sætte én af Elisas profetdisciple på prøve:

Aramæerkongen véd, at Israels *shalom* skyldes, at Israels konge nu lytter til Elisa og stoler på Gud, og han forsøger derfor at gøre det af med ham ved at omringe ham i byen Dotan. "Ak, herre, hvad skal vi gøre?" spørger profetdisciplen Elisa. For menneskeligt set var alt håb ude. I egen kraft var det umuligt at kæmpe mod overmagten. Men så åbner Elisa sin discipels øjne for, hvor helt og aldeles anderledes situationen ser ud, hvis profeten har tillid til Guds kraft: "Herren åbnede den unge mands øjne, og han så, at bjerget var fuldt af ildheste og ildvogne rundt om Elisa" (2 Kong 6,17). Samtidig *lukkes* de aramæiske soldaters øjne, så de uvidende ledes midt ind i hovedstaden Samaria, hvor Gud højst overraskende forbyder Israels konge at slå dem ihjel og i stedet byder ham at give dem mad og drikke, så de efterfølgende kan vende hjem. Og så bemærkes det afsluttende, at "Aramæerne foretog ikke flere strejftogter ind i Israel" (2 Kong 6,23).

Påmindelse til os

På samme måde som Gud udfriede sit folk fra slaveriet i Egypten, skete udfrielsen heller ikke denne gang ved Israels styrke, men ved Guds magt og på de menneskeligt set mest overraskende måder. Na'aman blev ligefrem vred over måden, hvorpå Gud ville rense ham: "Er Damas-kus' floder, Abana og Parpar, ikke bedre end alle vandløb i Israel? Kunne jeg ikke bade i dem og blive ren?" Og Israels konge har helt sikkert haft det lige så svært med at skulle dække bord for sine fjender i selveste sit palads for derefter at lade dem vende hjem. Men i begge tilfælde valgte Gud at gøre det på sin måde for at vise, at *shalom* kun er mulig, hvor Gud får lov til at virke med sin styrke og kraft.

For os, som læser fortællingen om øksehovedet i dag, er den en stærk påmindelse om, at åndelig vækkelse og *shalom* også kun er mulig i vores land, hvis vi som "øksehoveder" er bevidste om at tale og gå i Guds kraft. Og at vi, der ufortjent selv har været genstand for Guds barmhjertighed og nåde, må få tro og styrke til at gøre det samme, så vi elsker vores fjender, gør godt mod dem, der hader os, velsigner dem, der forbander os, og beder for dem, der mishandler os (Luk 6,27f).

TEMA

Aktualiserende forkyndelse

– om profeti i NT

AF ROBERT BLADT

Hvad er den profetiske tale, som nævnes i Det Nye Testamente (NT)? Det spørgsmål er lidt af en hvepserede at stikke hånden i.

Et par citater:

"Profetisk tale er givet ved åbenbaring fra Gud ... det sker spontant og uforberedt ... Gud kommunikerer direkte." Og: "Profetisk tale svarer ... ikke til vores forkyndelse." (Torben Kjær i: Lille bog om nådegaver, Lohse 2011, s. 55 og 61)

"Denne åndsborne forkyndelse bliver ... betegnet som *profetisk* forkyndelse. Den virker både til dom og til frelse ... Den profetiske gave består altså i at formidle Guds ord, sådan at tilhørerne ser sig selv og deres situation i lys af Ordet."

(Dag Risdal i: *Levende forkyndelse eller tomme ord*, Dansk Luthersk Forlag 1989, s.132f)

Disse citater illustrerer, hvad uenigheden handler om. Er den profetiske gave *forkyndelse*, eller er den en videreformidling af en *spontan indskydelse* fra Guds ånd?

Konklusionen først: Jeg opfatter først og fremmest profeti som den aktualiserende forkyndelse af loven og evangeliet, primært for de troende i menigheden.

Jeg er uenig i, at den profetiske tale kan *begrænses* til at vedrøre videreformidling af direkte og spontane budskaber fra Gud. Vel omtaler NT profetisk tale, som baseres på en spontan åbenbaring. Men hvor denne definition af profetisk tale bliver dominerende, risikerer menigheden at give guddommelige tilskyndelser og aktuelle bud-

skaber en plads, som kan føre til sværmeri og i praksis reducere Bibelens autoritet. Det vender jeg tilbage til. Først tre argumenter for min definition af profeti.

1. Forholdet til den gammeltestamentlige profeti

Den gammeltestamentlige profeti har en anden status i menighederne end den nytestamentlige. Den gammeltestamentlige profeti er grundvold for kirken, mens den nytestamentlige profeti er den aktuelle forkyndelse, som skal måles på profeternes og apostlenes grundvold (Ef 2,20. Åb 18,20).

Profeterne i GT fik mange budskaber som spontane indskydelser fra Guds ånd. Men de havde også en særlig rolle i frelseshistorien. Deres profetier skulle skrives ned. Kristi liv og gerning formede sig efter deres >

Robert Bladt; Jeg er uenig i, at den profetiske tale kan begrænses til at vedrøre videreformidling af direkte og spontane budskaber fra Gud

profeti. Apostlene testede menighedernes lære på disse profetier. Den rolle har ingen nytestamentlig profet.

Der er dog også ligheder mellem profeti i GT og NT. Begge slags profeti er kendetegnet ved at tale "i Herrens navn." Det er en almindelig misforståelse, at profetier i GT først og fremmest var forudsigelser af fremtiden. Der er en del forudsigelser i den gammeltestamentlige profeti. Det kan der også være i den nytestamentlige (f.eks. 2 Thess 2,2). Men kendetegnet er, at der tales "i Herrens navn" (Jak 5,10).

Begge slags profeti er også kendetegnet ved at være *inkarnatorisk*. Nogle gange har de gammeltestamentlige profeter fået profetier som spontane indskydelser fra Guds ånd. Men i andre tilfælde har profeten helt sikkert slidt med at sammenholde det Herrens ord, som kom til ham, med det Herrens ord, som var at læse i Skrifterne. Han har arbejdet med retorikken, billederne, fremførelsen og så videre. Derfor skinner profeternes personlighed igennem i ordvalg og stil. De er ikke blot medier, men Herrens ord inkarnerer sig i dem og forkyndes ved dem. Det samme gør sig gældende for profetien i NT.

2. Profetiens centrale plads i NT

Hvis vi forestiller os, at profetisk tale *pri-*

mært er den spontane, uforberedte, fra Gud direkte kommunikerede tale, er det vanskeligt at forklare, hvorfor den profetiske tale har en så central placering i NT's vejledning til menigheder og kristne.

Det er ikke kun et spørgsmål om, at vi tilskyndes til – frem for de andre åndsgaver – særligt at stræbe efter at tale profetisk (1 Kor 14,1,39). Den profetiske gave beskrives adskillige steder som en særlig rolle i menigheden på linje med apostel-rolle (Ef 3,5. AgG 13,1) og nogle steder også sammen med – men foran – lærerrolle (1 Kor 12,28. Ef 4,11).

Hvis den profetiske tale derimod *først og fremmest* er den aktualiserende forkyndelse af loven og evangeliet primært for de troende i menigheden, giver det rigtig god mening, at den profetiske gave får denne centrale plads i NT's vejledning til menighederne. Det giver også mening, at Paulus formaner thessalonikerne til ikke at ringeagte den profetiske tale – uden i sammenhængen at bringe andre tjenester i spil (1 Thess 5,20).

3. Profetien er indholdsbestemt i NT

Det essentielle for den nytestamentlige profeti er ikke så meget dens form som dens indhold. Den kan være spontan eller

forberedt, gives ved en indskydelse eller fås efter grundige studier. Det er ikke afgørende. Det er derimod indholdet.

NT indholdsbestemmer den profetiske tale: "Jesu vidnesbyrd er profetiens ånd" (Åb 19,10). Eller omskrevet: "Profetiens ånd er vidnesbyrdet om Jesus." Det essentielle i den profetiske tale er evangeliet, budskabet om Jesus. Dette bekræftes andre steder i NT, hvor profetien indholdsbestemmes:

"Den, der taler profetisk, taler til menesker, til opbyggelse, formaning og trøst" (1 Kor 14,3-5).

Det er også, hvad profeterne Judas og Silas gør, når de formaner og styrker brødrene (ApG 15,32). Den profetiske tale er i sin essens forkyndelse i lov og evangelium, formaning og trøst. Derfor kender den troende en sand menighed på, at han hører profetisk tale, som er i overensstemmelse med evangeliet og den apostolske lære (1 Kor 14,22).

Når Paulus skal fortælle, hvordan den ikke-troende oplever mødet med den profetiske tale, siger han, at den vil få den ikke-troende til at bøje sig i syndserkendelse og omvende sig (1 Kor 14,24f). Dette er endnu en bekræftelse af, at den profetiske tale i sin essens er en forkyndelse af loven og evangeliet.

Robert Bladt, f. 1970

Cand.theol.

Generalsekretær i Kristeligt Forbund for Studerende
Ulønnet præst i Frimenigheden Broen, Vejle

Konsekvenser

Afgrænsningen og definitionen af *profeti* har konsekvenser for vores måde at indrette menighedslivet.

Sværmeri

Hvis man udelukkende forstår den profetiske tale som spontan, uforberedt indskydelse – og samtidig giver profetisk tale i denne forstand den plads, som NT lægger op til – så vil der blive et meget stort og usundt fokus på spontane budskaber. Det kan være vidnesbyrd, "ord fra Herren" og forskellige tilfældige bibelord, som forsøges tilpasset situationen. Problemet er, at disse spontane ord i praksis ofte vil blive tillagt større betydning end forkyndelsen af loven og evangeliet.

Men efter min overbevisning er profetien netop ikke profeti, fordi den eventuelt er spontan, men fordi den formidler vidnesbyrdet om Kristus. Derfor er det ikke de spontane ord, men Kristusforkyndelsen, der skal have den fremtrædende plads i menighederne, som NT tillægger profetien.

Denne profetiske forkyndelse kan lyde i kraft af en spontan åbenbaring. Men den vil som oftest være forbundet med seriøs forberedelse fra forkynderens side.

Tjenstedeling

En anden konsekvens handler om tjenestedeling mellem mænd og kvinder. Man kan spørge, om de meget skarpe begrænsninger for kvinders bidrag til forkyndelsen i nogle lavkirkelige menigheder hænger sammen med forståelsen af den profetiske nådegave.

Blandt bibeltro kristne er der enighed om, at den profetiske nådegave gives til både mænd og kvinder (jf. 1 Kor 11,4f). Men hvis den profetiske gave kun handler om de spontane, uforberedte indskydelser, kan det medføre, at det kun er denne form for tale, kvinder kan bidrage med i menighederne. Forstås *profetisk tale* derimod som den aktualiserende forkyndelse af loven og evangeliet, kan både mænd og kvinder bidrage til en bred vifte af forkyndelsesopgaver i menigheden, når de har profetisk nådegave og tjeneste – blot de ikke optræder som hyrder og lærere (1 Tim 2,12).

Medansvar

Bliver den "smalle" forståelse af profetisk tale derimod fremherskende i en mere høj-kirkelig sammenhæng, kan det medføre, at forkyndelsen næsten udelukkende bliver en tjeneste for præsten, mens lægfolket kun bidrager med spontane vidnesbyrd. Det er

for mig at se en reduktion af det almindelige præstedømme, hvor hele menigheden skulle have medansvar for forkyndelsen.

Nu stak jeg alligevel hånden i "hvepsere-den". Jeg håber, at jeg dermed har bidraget til større forståelse for og indsigt i emnet.

Redaktørens note

Der er blandt bibeltro kristne – også internt i LM – lidt forskellige opfattelser af *profeti* i NT. Robert Bladt nævner to hovedsyn, som har været fremført af hhv. Torben Kjær og Dag Risdal. Derimellem er der en række varianter, bl.a. repræsenteret af Sprint i artiklen på s.14.

Det er en kompleks sag at afgrænse og definere *profeti*, bl.a. fordi det hænger sammen med forståelsen af flere andre tjenester, som er beskrevet i NT.

I vejledningen fra LM's landsstyrelse *Åndeligt lederskab – hyrde- og læreansvaret i LM* (2003) hælder argumenterne i retning af Torben Kjærs forståelse. Disse argumenter er derimod nedtonet i vejledningen fra LM's landstyrelse *Mænd og kvinder i ledelse og forkyndelse* (2008), hvor tankegangen indirekte ligger mere i forlængelse af Robert Bladts forståelse.

TEMA

Profeti i dag

AF CARSTEN (SPRINT) KORSHOLM POULSEN

Både i GT og NT fortæller Gud os tydeligt, at profetien er en af hans vigtige kommunikationsformer til os. Hvordan møder vi så profetien i vores menighedsliv i dag?

Jeg vil opdele mødestederne i fire grupper, der godt kan overlape hinanden lidt, men alligevel har hver sin profil:

1. Prædikestols-profetierne
2. Post-profetierne
3. Pas på!-profetierne
4. Propaganda-profetierne

Profetien i dag

Gennemgangen af hver enkelt af ovennævnte grupper vil indeholde:

- Kort beskrivelse
- Skøn over dens udbredelse hos os i dag
- Bedømmelse af den i praksis

Prædikestols-profetierne

Beskrivelse

Ligesom Peter på Pinsedag talte i profetisk kraft, så det "stak tilhørerne i hjertet," skulle mange af vores forkyndere i dag også gerne være udrustet med den profetiske gave til at give Helligånden mulighed for at stikke tilhørerne i hjertet. Ikke ved at komme med et privat budskab, men ved at tage noget generelt fra Guds ord og gøre det levende/aktuelt ind i tilhørerens situation.

"Det var, som om han talte lige præcis til mig!" er den typiske reaktion på denne "stikken", såfremt der overhovedet reflekteres over forkynnderens rolle.

Oftest er tilhøreren udelukkende optaget af det budskab, Gud netop har givet vedkommende. Et budskab, der gav konkret opbyggelse, formaning eller trøst

(1 Kor 14,3) ind i vedkommendes aktuelle livssituation.

Udbredelse

Gud ske lov findes den hos mange forkyndere. Nogle har især gave til undervisning og systematisering. Her optræder denne nådegave slet ikke altid. Men hos de forkyndere, der primært har som tjeneste at række Guds ord til den enkeltes hjerte, skulle den meget gerne være i værktøjskassen fra Helligånden!

Den bedste måde at konstatere denne gave på er at iagttage, hvad forkyndelsen gør ved tilhørerne. Dette er slet ikke altid nemt, men på den lange bane synes jeg alligevel, at det er ret tydeligt at se, hvilke forkyndere der i udpræget grad har denne gave. Og det er da også ofte dem, der spørges til de opgaver, hvor der netop forventes

Svær bedømmelse; Hvis det er Guds vilje, der nu siges til mig – hvem er så jeg, hvis jeg tvivler på en guddommelig befaling?

en profetisk slagkraft, hvor nogle af tilhørerne åbner sig eller lukker af for budskabet, eller reagerer fjendtligt. Disse reaktioner er dog ikke nødvendigvis synlige her og nu.

Nådegavens udfoldelse har intet at gøre med, om forkynderen har mere eller mindre fuldt manuskript. Helligånden kan give forkyndelsen det profetiske bid både i forbedelsesfasen og mens forkynderen står og taler. Her er samarbejdet mellem Helligånden og den enkelte forkynder forunderlig varieret.

Bedømmelse

Som for alle andre profetier gælder naturligvis, at også disse skal være i overensstemmelse med Guds ord og Guds ånd. De ansvarlige for forkyndelsens ramme har et hovedansvar for at bedømme forkyndelsen, men alle tilhørerne har også et ansvar for at lytte med ud fra den vinkel.

Dog kan man vel sige som tommelfingerregel, at tilhørerne gerne skulle kunne slappe af i trygge rammer og suge til sig, uden at skulle bruge kostbart fokus på at vurdere. Her er det vel nok, hvis de reagerer, såfremt de opdager noget mærkeligt. De hovedansvarlige derimod må bære den byrde at skulle have mere fokus på det vurderende aspekt.

Post-profetierne

Beskrivelse:

Personen med den profetiske gave får et konkret budskab, der overbringes (deraf navnet: *post*) til en enkeltperson eller en gruppe (som f.eks. Agabos, ApG 11,28; 21,10f).

Tre eksempler på et budskab:

- A. Ida skal ikke være bekymret for sin døende mor – Gud har adgang til modernens hjerte, selv om Ida ikke selv kan komme i kontakt med sin mor længere.
- B. Menigheden er inde i en svær tid, men Gud ser på den med omsorgsfulde øjne og opmuntrer den til fortsat at satse på dens arbejde for flygtninge, selv om ressourcerne er små.
- C. Søren går til forbøn, og da Lars beder for ham, beder Lars blandt andet for en ting, Søren slet ikke har nævnt. Men det gør så godt for Søren, at der bliver bedt for netop dette.

Udbredelse

Mens eksempel C nok ret ofte forekommer ved forbøn eller sjælesørgeriske samtaler, vil jeg vurdere, at vi i vores sammenhænge ikke oplever eksempel A og B ret ofte.

Ellers kan man vel betragte de lejligheder, hvor ordet bliver givet frit ("vidnemøder")

som et naturligt sted at komme med den slags profetier. I de sammenhænge, hvor man arbejder med nådegaver til at helbrede for "åben skærm," vil helbrederen ofte fra scenen formidle en profeti, f.eks. om at Gud netop nu kalder på en person med en svær ryglidelse, der bør rejse sig og søge forbøn.

Bedømmelse

Netop bedømmelsen er det helt ømme punkt. Der er god grund til at omgås denne gave med stor varsomhed, da den kan virke meget voldsomt på modtageren. For hvis det er Guds vilje, der nu siges til mig – hvem er så jeg, hvis jeg tvivler på en guddommelig befaling? Og hvilken menighed er vi, hvis vi sidder et direkte budskab fra Gud overhørigt?

Ved al form for profetisk tale er der en udfordring i at skelne mellem det, der kommer fra Gud og det, der (bevidst eller ubevidst) kommer fra personen selv. Denne udfordring er særlig stor inden for denne gruppe af profetier.

Desværre er der mange eksempler på, at kristne magtmennesker har brugt disse "profetier" til at manipulere med andre kristne. Og mange almindelige kristne har i selverkendelsens time indset, at deres menneskelige tilskyndelser alt for nemt fik en

Propaganda-profetier; Efterhånden har "ulven kommer!"-effekten vist nærmest givet den slags profetier et useriøst skær

ekstra "trumpf" ved at blive udtalt som en profeti – f.eks. ved at man så en ung, der tydeligvis havde evner inden for et område, og så gav man vedkommende en "profeti" om, at vedkommendes tjeneste ville komme til at ligge i det felt.

Både for en enkeltperson og for en gruppe, der bliver adressat for en sådan profeti, må det være en absolut farbar vej at sige til Gud: "Jeg er oprigtigt i tvivl om, hvorvidt denne profeti (eller i hvert fald dele af den) er fra dig. Jeg vil ikke være ulydig, hvis dette er et budskab fra dig. Så hvis det er, beder jeg dig bekræfte det gennem en anden person, så jeg får det samme budskab fra to personer, der er uafhængige af hinanden!"

Pas på!-profetierne

Beskrivelse

Mange af profeterne i GT fik profetier, der skulle tjene som voldsomme advarsler: "Hvis I ikke vender om til Herren, vil dommen komme!" Eller ligefrem en profeti om, at dommen nu kommer under alle omstændigheder! På samme måde kan profetiske budskaber også i dag indeholde advarsler om eller forkyndelse af dom.

Udbredelse

Mens der i visse tider og sammenhænge

var mange af den slags "Dommedagsprofetier" – måske endda om hele jordens undergang – er det vist stort set fraværende i vores sammenhænge for tiden.

Bedømmelse

Rigtig mange af den slags profetier er blevet afsløret som falske ud fra det bibelske princip: *Hvis en profet taler i Herrens navn og hans ord ikke indtræffer og går i opfyldelse, da er det et ord, som Herren ikke har talt. I formastelighed har profeten talt; fra ham behøver du ikke at frygte noget (5 Mos 18,22).*

Men dette kan jo først ske efter det tidsrum, hvor profetien har varslet, at dommen vil komme. Hvad gør man så her og nu, hvor profetien lyder? Man prøver den på Guds ord. Og hvis man er usikker, kan man også her bede om en uvildig bekræftelse.

Propaganda-profetierne

Beskrivelse

Når der annonceres for et kommende arrangement – typisk med en forkynder/helbreder fra udlandet – hævdes der, at en eller flere profetier har forudsagt, at netop dette arrangement vil medføre en stor velsignelse eller vækkelse over landet og dermed blive begyndelsen på noget stort og blivende i Guds rige.

Udbredelse

Med jævne mellemrum møder vi det i f.eks. fælleskirkelige ugemagasiner, men i vores egne sammenhænge er det vist ret ukendt.

Bedømmelse

Efterhånden har "ulven kommer!"-effekten vist nærmest givet den slags profetier et useriøst skær. For man har set dem igen og igen, og har efterfølgende kunnet konstatere, at der vel nok skete noget, men det var bestemt ikke nogen stor – og slet ikke landsdækkende, og slet ikke blivende – velsignelse eller vækkelse!

Det har gang på gang harmet mig, at de, der ikke er bange for at strø om sig med den slags profetier, tilsyneladende altid bagefter er for bange til at gå ud i samme offentlighed og indrømme: "Denne profeti var falsk, for den gik ikke i opfyldelse!" De er dels med til at fratage folk troen på *virkelige* profetier, og de er med til, at *falske* profeter får lov at fortsætte deres "profetiske" karriere.

Profetien i morgen

Hvorfor gav jeg denne beskrivelse af de faktiske forhold? Vel blandt andet for at bruge det som udgangspunkt for en overvejelse af, om de faktiske forhold er gode nok – el-

Carsten (Sprint) Korsholm Poulsen, f. 1958

Cand.theol. 1986

Undervisningskonsulent i Indre Mission
Ullønnet præst i Frimenigheden Broen, Vejle
Forfatter, senest til *Udrustning til tjeneste*

ler om Gud ønsker, at vi skal arbejde for en forbedring af dem. Sidste del af denne artikel vil kort indeholde nogle stikord til disse overvejelser.

Prædikestols-profetierne

Vi kan aldrig få for meget af den ægte profeti i forkyndelsen. Forkyndere må undervises godt i det at lade deres nådegave flamme op. Og vi må til stadighed bede Helligånden om at velsigne os med denne nådegave og med evnen og viljen til at bedømme den.

Post-profetierne

Her har Gud en enestående mulighed for at tale helt specifikt ind i vores konkrete situation. Om end der er mange muligheder for fejltrin, er der også mange muligheder for store velsignelser. Åben og detaljeret undervisning om ret brug af gaven og bedømmelse deraf vil både afhjælpe fejl og give større tryk og åbenhed omkring disse gaver.

Pas på!-profetierne

I Bibelen er der tale om helt epokegørende tidspunkter i enkeltpersoners eller gruppers liv. Vi skal naturligvis ikke udelukke, at Gud igen kan tale på denne måde, men netop

for at kunne se det, når det sker, må vi være konsekvente med at afvise de uklare generelle dommedagsprofetier, der i nogle perioder driver rundt ligesom spam-mails.

Propaganda-profetierne

En profeti kan være en kolossal opmuntring og inspiration i forbindelse med et fremstød. Men det er afgørende, at vi ikke godtager den devaluerende brug af "profetier" som en slags PR, der desværre jævnligt forekommer. Vi må også hudløst ærligt vurdere en sådan profeti efter fremstødet – og tage de nødvendige konsekvenser.

De stakkels profeter

Som det er fremgået af artiklen, kan profeter let komme grueligt galt af sted. Det er ikke altid en nem nådegave at have. Lad os tænke på det, når vi bedømmer profetierne:

- Som med alle andre nådegaver kan også profeter have brug for at lade deres nådegave opflamme igen – eller måske få lov at flamme op for første gang. Mange erfarne forkyndere kan – hvis de er i stand til at huske detaljeret tilbage – se, hvordan de gennem mange år blev bedre og bedre udrustet til at lægge deres ord til rette, så Helligånden kunne "stikke" tilhørerne i hjertet. De vil

også – med gru – kunne se tilbage på en lang periode, hvor de i praksis har leveret falsk forkyndelse. Måske ikke ved at sige noget forkert, men snarere ved at undlade at sige noget af det rigtige, eller ved at vægte de forskellige elementer i Guds ord på en skæv måde.

- Vær nådige mod forkynderne, sådan som Gud er det. Sig det tydeligt til dem, når bedømmelsen ikke udelukkende er ros – men sig det altid varmt og kærligt og konstruktivt, så du opmuntrer dem til at fortsætte i deres tjeneste. (Sagt af en forkynder, der selv har haft brug for megen nåde).
- Oftest er det bestemt ikke med ond vilje, at en post-profeti, der ikke er rene ord fra Gud, gives. Det er oftest ubevidst og skal mødes med forståelse, sjælesørgerisk varsomhed, tilgivelse og undervisning kombineret med opmuntring, så profeten tør fortsætte med sin tjeneste og tør vokse i den.

Gud har givet os profetien som en meget vigtig kommunikationsform – lad os bede om fuld velsignelse til at benytte os af den!

TEMA

Profetier om de sidste tider

AF SVERRER BØE. OVERSAT AF JØRGEN BONDE

Hvad er de vigtigste endetidsprofetier i NT, og hvordan vi skal forstå dem? Hvad kan vi sige konkret? Hvad kan vi ikke sige noget om? Her vil jeg forsøge at give et overblik.

NT har en del at sige om endetiden. Nogle af NTs skrifter skriver uden omsvøb om trængslerne, om Jesu genkomst, dommen og evigheden, mens andre skrifter berører spørgsmålene mere indirekte. Alle NTs skrifter præges af visheden om, at udviklingen går i retning af *afvikling*. Vi ser f.eks., at formaningerne ret ofte forudsætter et endetidsperspektiv; man indretter sit liv anderledes, når man ved, at alt, som omgiver os, snart skal forgå.

Det er svært at organisere endetidsstoffet

i NT uden at presse det ind i en ramme, som vi har fundet på. I mit hovede er selve begrebet *systematisere* et belastet ord, fordi det alt for ofte betyder, at *mit* system presses ned over Bibelen. Og da kan jeg let have trukket noget fra eller lagt noget til det profetiske ord i Bibelen. Men ingen kan leve med hundredevis af bibeltekster, som svæver frit omkring. Vi vil uvilkårligt foretage grupperinger og koblinger i vores tanker.

Hovedsagen: At Jesus kommer igen
Vi kan let blive så optaget af spørgsmål om tidspunkt og omstændigheder omkring Jesu genkomst, at vi forsømmer hovedsagen. Og hovedsagen er altså, at han "skal komme igen for at dømme levende og døde."

Peter profeterer eksplicit, at nogen skal

afvise hele tanken om Jesu genkomst (2 Pet 3,3f), fordi det trækker ud med hans genkomst. Peter svarer dels med at sige, at Herren aldrig taler tomme ord – det fik de at erfare, som blev ramt af syndfloden på Noas tid. Dels minder han om, at Guds tidsregning forholder sig til andre målestokke end vores: "én dag som tusind år, og tusind år som én dag." Men først og fremmest tøver Herren med at komme tilbage, da han i tålmodighed vil give de uomvendte tid til at vende om (v.9). Men Herrens dag *skal* komme som en tyv (v.10).

Men først kommer ...

Det sker altså, at man kan bortgemme, forglemme eller fortrænge Jesu genkomst. Men det sker altså åbenbart også, at man kan blive så optaget af endetiden, at man

Hold fokus; Vi kan let blive så optaget af spørgsmål om tidspunkt og omstændigheder omkring Jesu genkomst, at vi forsømmer hovedsagen

forsømmer sit daglige arbejde. Det ser ud til at være (en del af) problemet i Thessaloinika. Paulus måtte skrive rent ud til dem: "Den, der ikke vil arbejde, skal heller ikke have føden" (2 Thess 3,10). Han advarer i Andet Thessalonikerbrev 2,2f mod at tro, "at Herrens dag er lige forestående. Lad ingen på nogen måde forlede jer. Først skal nemlig frafaldet komme og lovløshedens menneske åbenbares, fortabelsens søn."

Forud for Jesu genkomst skal der altså ske visse bestemte hændelser, som han i de efterfølgende vers udfolder. Nogen synes, at der er en modsætning mellem denne tanke og den ofte gentagne påstand om, at Herrens dag skal komme brat, pludselig og overraskende – "som en tyv" (2 Pet 3,10). Og Jesus selv understregede i flere lignelser, at han skal komme tilbage, når folk mindst venter det – og dermed overraske utro tjenere, som svirer, slår eller sover.

Men denne modsætning skal ikke forvirre os. Verdens børn og frafaldne, forhenværende kristne, skal chokeres over hans genkomst (Matt 25,1-10). Men det er ikke, fordi der ikke er tydelige varsler om, hvad der er i færd med at ske, men på grund af manglende vilje og evne til at "tyde tidens tegn," som vi læser i Matthæusevangeliet 16,2f.

Trængsler, veer og tegn

Vanskelighederne, som skal komme forud for Jesu genkomst, kaldes for *trængsler* (1 Thess 3,4). Ordet *trængsel* har en sammenhæng med det at komme ind i et trangt rum, hvilket i sig selv siger lidt om, hvad trængsel er: Man føler sig indespærret. Men begrebet indeholder i NT meget mere end dette.

Jesus selv brugte ofte billedet af en kvinde, som skal føde. I Matthæusevangeliet 24,8 taler han om "begyndelsen på veerne," og i Lukasevangeliet 21,28 siger han: "Men når disse ting begynder at ske, så ret jer op og løft jeres hoved, for jeres forløsning nærmer sig." Jesus taler til og med om "verdens genfødsel – når Menneskesønnen tager sæde på sin herligheds trone" (Matt 19,28).

Endelig bruger Bibelen også flere udtryk for *tegn* eller *varsler*. Disciplene spurgte efter "tegnet på dit komme og verdens ende" (Matt 24,3). Jesus talte ofte om *tegn* som en slags skilte eller symboler, der peger på noget større. Vi skal nu se på nogle af disse tegn.

Tegn i naturen, folkelivet og politikken

I sin store endetidstale sagde han bl.a. sådan i Markusevangeliet 13,8: "Sted efter sted skal der komme jordskælv, og der skal

komme hungersnød. Dette er begyndelsen på veerne" (jf. Åb 11,13).

Åbenbaringsbogen taler endvidere om, hvordan ferskvand skal forgiftes (8,9-11; 16,4), at havet skal blive til blod (8,8f; 16,3), og at træer og græs skal brænde op (8,7). Solen skal nogle steder eller nogle gange miste noget af sin glans (8,12), mens den andre steder eller andre gange skal forbrænde eller stikke menneskene med voldsom kraft (16,8f).

Sådanne dramatiske fænomener vil naturligt nok ryste menneskene: "Og der skal ske tegn i sol og måne og stjerner, og på jorden skal folkene gribes af angst, rådvilde over havets og brændingens brusen" (Luk 21,25). Samtidig skal endetiden præges af en ekstrem egoisme (2 Tim 3,1-4).

Politisk set skal dette slå ud i "krigsalarm og rygter om krig" (Matt 24,6). Det andet segl fra bogrullen skal føre til, at en "ildrød hest" får magt til at "tage freden fra jorden, så folk myrder hinanden" (Åb 6,4). Til sidst skal al militær magt imidlertid rette sig mod den ene fjende: de kristne. Da handler det om kristenforfølgelserne:

Forfølgelserne af de kristne

Den bedste forklaring på endetidens kristenforfølgelse finder vi i Johannes' Åben- ➤

666; For at tvinge flest muligt bort fra Kristus vil Antikrist kontrollere al handel gennem et kodesystem med et "mærke" på panden eller på hånden af alle dem, som vil tilbede dyret

baring 12. Der hører vi om, hvordan Satan fra første stund forsøgte at hindre Jesus i at blive vores frelser. Han kæmpede til og med Gud i Himlen (v.1-6). Men det mislykkedes for ham, og han blev kastet ud af Himlen (v. 7-9). I sin skuffelse retter han så al sin vrede mod de kristne (v.12-17). Denne vrede udfolder han gennem sine to agenter (Åb 13): Dyret fra havet (= Antikrist) og dyret fra jorden (= den falske profet).

Fænomenet *forfølgelse* er tidløst; et kendetegn på al sand kristendom (2 Tim 3,12): "Forfulgt bliver alle, som vil leve et gudfrygtigt liv i Kristus Jesus." Således har der også til enhver tid været nogle *antikrister* som har stået Gud imod (1 Joh 2,18). Men i endetiden skal forfølgelserne blive universelle og massive, ligesom der skal komme en *Antikrist* i ental og med stort A.

Antikrists strategi profeteres blandt andet som "forførelse." Det er et seksuelt begreb. Satan kan forklæde sig som en *lysets engel* (2 Kor 11,14). Andre gange skal han optræde med trusler, vold og drab, som en brølende løve (1 Pet 5,8). Mange kristne skal blive martyrer. Disse omtales blandt andet i Johannes' Åbenbaring 6,9-11 og 20,4-6.

For at tvinge flest muligt bort fra Kristus vil Antikrist kontrollere al handel gennem et kodesystem med et "mærke" (666) på

panden eller på hånden af alle dem, som vil tilbede dyret (Åb 13,15-18). Vi lever i en tid, hvor vi let kan se, at dette er teknisk muligt, uden at vi helt ved, hvordan Antikrist vil vælge at gennemføre dette.

Profeteres der om en bortrykkelse?

Der er ingen tvivl om, at NT varsler en pludselig "bortrykkelse" (1 Thess 4,17): "Så skal vi, der lever og endnu er her, rykkes bort i skyerne sammen med dem for at møde Herren i luften, og så skal vi altid være sammen med Herren." Det drejer sig ganske sikkert om det samme som det, Jesus profeterede i Lukasevangeliet 17,34: "Den nat skal to mænd ligge på samme seng; den ene skal tages med, og den anden lades tilbage."

I de sidste par generationer er der opstået en idé om, at de kristne eventuelt skal rykkes bort *før* endetidens trængsler kommer ("*pre-tribulationisme*"). Fra et kødeligt synspunkt er det jo en dejlig tanke – tænk, at alle kristne skal slippe for at gennemgå alle trængslerne!

Men siden Bibelen på så mange måder og så mange steder taler om, hvordan de kristne skal leve midt i trængslerne, er der nogle, der har justeret teorien, så bortrykkelsen kommer midt under trængslerne

("mid-tribulationisme"). Således har nogle digtet hele romanserier og lavet film om livet på jorden, efter at de kristne er rykket bort (bl.a i *Left Behind*). Her bliver store doser science fiction, apokalyptisk Hollywood-fantasi, politisk og økologisk dommedagstænkning blandet sammen med religiøse og bibelske begreber.

Der er lige så lidt realitet i denne mix som i Dan Browns *Da Vinci Mysteriet*, men der skabes et stærkt indtryk af, at livet på jorden går videre efter Jesu genkomst – med muligheder for at omvende sig, også *efter* genkomsten. Dette er en stor misforståelse. Vi læser jo intet i Bibelen om, at der skulle være en sådan chance nummer to.

Men der *sker* en bortrykkelse. Det kaster et skarpt lys over den alvorlige sag, at der går et evigt skel tværs igennem verden. Nogle er parat. Andre er ikke.

Hvad med Israel?

Der er påfaldende få profetier om Israel i endetiden i NT sammenlignet med GT. Hverken Jesus eller apostlene ser ud til at være særlig optaget af spørgsmål om stat og grænser for jøderne hen imod endetiden. Dette står i stærk kontrast til samtidens jødedom. En mulig undtagelse kan være Lukasevangeliet 21,24, hvor det siges,

Sverre Bøe, f. 1958

Cand.theol. 1984 og dr.theol. 1999

Professor på Fjellhaug International University College, Oslo

Har bl.a. skrevet bogen *En blodråd tråd gennem Johannes' Åbenbaring*

at "Jerusalem skal nedtrampes af hedninger, indtil hedningernes tider er til ende."

Derimod er hele NT brændende optaget af spørgsmålet om jødernes forhold til Jesus. Meget udførligt viser Paulus i Romerbrevet 9-11, hvordan Gud langt fra "fortryder sine nådegaver og sit kald" (Rom 11,29). Og det store løfte er, at "så skal hele Israel frelses" (Rom 11,26).

Vi spørger så, *hvornår* og *hvor* og *hvordan* det skal ske. Når vi ikke kan svare sikkert på det, skal vi *gøre* som Jesus og apostlene selv gjorde, nemlig bede for Israel og vidne for dem om Jesu fuldkomne forsoning. Desværre kan vores vidnesbyrd som hvide, nord-europæiske kristne have begrænset troværdighed efter Holocaust, men *sagen* står ligefuldt fast: "Ingen kommer til Faderen uden ved mig" (Joh 14,6), men samtidig står der, at "*alt*, hvad Faderen giver mig, skal komme til mig, og den, der kommer til mig, vil jeg aldrig vise bort" (Joh 6,37).

Hvad med "de tusind år"?

Et sted i Bibelen tales der om en periode på

"tusind år" (Åb 20,1-10). Hele seks gange gentages udtrykket, men det kaldes ikke for noget "rige", så vores udtryk "tusindårs-riget" bruges ikke i Bibelen. Teksten ser ud til at placere denne tidsperiode efter det store slag ved Harmageddon (Åb 19,11-21, jf. 16,12-21). Samtidig kommer det *før* den sidste dom (20,11-15) og det nye Jerusalem (21-22). Dermed ser det ud til at betegne en tidsperiode *mellem* Jesu genkomst og den store dom. Og det er martyrerne, der, som endetidens kristne, ser ud til at skulle være "præster" og "konger" sammen med Kristus til den tid (20,6).

Vi har lyst til at vide mere: Skal tidligere tiders kristne, som ikke blev martyrer, også leve til den tid? Skal det hele udspille sig på jorden eller også i Himlen? Hvem skal der regeres over? Jorden, dyrene, menneskerne, englenerne eller hinanden? Skal Mellemøsten, Israel eller jøderne spille en rolle i det? Er alle, som lever i de tusind år, kristne? Skal der drives mission? Er jorden da som et paradys? Hvordan skal Satan *efter* de tusind år finde folkeslag, som vil

følge ham (20,7)?

Vi må erkende, at vi ikke kan svare på alle disse spørgsmål. Når Gud kun én gang i hele skriften taler om disse "tusind år," må vi vogte os for ikke at lægge noget til det profetiske ord. Også velmente – men fejlagtige – koblinger til andre profetier kan medføre sådan en risiko. Herren alene er herre over sine profetier og sine ord.

Dommen og evigheden

Vi er ikke bibelske, hvis ikke vi medtager profetierne om den sidste dom (Matt 25,31-46.2 Kor 5,1-10. Åb 20,11-15). Gud har givet menneskene et valg, og han respekterer et nej. Men konsekvenserne er "evig undergang fjernt fra Herrens ansigt og fra hans herlighed og magt" (2 Thess 1,9). Midt i den pragtfulde beskrivelse af det nye Jerusalem er der også et "udenfor" (Åb 22,15; jf. 21,8).

Så derfor slutter Åbenbaringsbogen ikke med et resumé eller et tilbageblik, men med en invitation (22,17): "Ånden og bruden siger: 'Kom!'"

Vibeke Sode Hjorth, f. 1962
Cand.theol. 1993
Forlagschef på Forlagsgruppen Lohse

EFTERTANKEN

INTET NYT – ALT NYT

AF VIBEKE SODE HJORTH

.....

Godt sagt;

Kravet om loyalitet og hensyntagen er ved at kvæle den profetiske forkyndelse

Dag Risdal

.....

Godt sagt;

Enkelthed og klarhed er ikke det samme som ensidighed og snæversyn

Leif Andersen

Når du mærker efter sådan helt inderst inde – der, hvor du næsten aldrig bevæger dig ind, fordi det er lidt skræmmende at mærke efter – hvordan har du det så egentlig med at være kristen?

Alt, hvad der bliver sagt, udmatter, ingen bliver færdig med at tale, øjet mættes ikke af at se, øret fyldes ikke af at høre.

Du hører den ene kristne prædiken efter den anden – holder måske selv nogle af dem! Den ene gudstjeneste og det ene møde ligner det andet. I bibelkredsen bekræfter vi hinanden i de almene sandheder. Til bedemøderne er det de samme, der beder højt.

Der er intet nyt under solen.

Gud forligte os med sig selv ved Kristus. Gå ud og gør alle mennesker til mine disciple. Gud elsker en glad giver. Du må ikke bryde et ægteskab. Kærlighed til penge er

roden til alt ondt. Der er ingen fordømmelse for dem, som er i Kristus Jesus. I er Kristi legeme og hver især hans lemmer. I har fået det for intet, giv det for intet!

Det, der var, er det samme som det, der kommer.

Gid der dog var mere liv i livet! Hvis bare jeg kunne mærke noget mere af Guds kærlighed til mig! Tænk, hvis jeg var en del af en levende menighed, hvor alle nådegaver var i funktion! Bare prædikanterne dog var bedre til at forkynde ind i min virkelighed.

Men I er en udvalgt slægt, et kongeligt præsteskab, et helligt folk, et ejendomsfolk, for at I skal forkynde hans guddomsmagt, han som kaldte jer ud af mørket til sit underfulde lys, I, som før ikke var et folk, men nu er Guds folk (1 Pet 2,9f).

(tre citater fra Præd 1)

FOR TROEN

ENHED ER VÆKST I SANDHED OG KÆRLIGHED

REFLEKSIONER OVER EFESERBREVET 4,1-16

AF JENS OLE CHRISTENSEN

.....

Den mest anvendte formulering i afsnittet fra Efeserbrevet er uden tvivl bemærkningen i v.15 – om at være "sandheden tro i kærlighed". Den anvendes i vores miljø ofte for at betone en balance. Når man kommer til at læse teksten i sammenhæng, opdager man dog, at den tænkning ikke holder.

Ofte har vi en forestilling om, at hensynet til sandheden og hensynet til kærligheden står i et spændingsforhold: De, der er meget optaget af sandheden, bliver let ukærlige, og de, der er meget optaget af kærligheden og enheden, nedprioriterer ofte den læremæssige klarhed. Derfor skal sandheden og kærligheden holde hinanden i skak.

Men teksten viser tværtimod, at den krist-

ne vækst netop er vækst i både kærlighed og læremæssig sandhed, og de kan ikke skilles ad, uden at begge dele lider skade. Den pointe vil jeg i det følgende efterspore og forsøge at drage konsekvenser af.

Forudsætningen

Baggrunden for denne tekst er de foregående kapitlers tale om, at gærdet er revet ned, og at der er blevet ét nyt folk af jøder og hedninger (jf. min artikel i forrige nummer). Kirkens enhed er altså ikke noget, vi skal skabe, men noget, der allerede ér der, fordi vi har en fælles frelser.

Det hænger sammen med, at *frelse* i Efeserbrevets sammenhæng ikke bare er nyt og evigt liv for individuelle kristne. Det er det også! Men det er et nyt folk – et nyt samfund – med nye standarder. Derfor er

kirkens enhed på den ene side en fuldbyrdet kendsgerning i Kristus – og på den anden side et projekt, vi skal arbejde på. Og meningen må være, at vi skal arbejde på, at denne enhed bliver synlig og hørbar. På baggrund af den dobbelthed nævner Paulus fire elementer i de kristnes enhed.

1. Kærlighedens sindelag (v.1-3)

Her understreges det stærkt, at der faktisk er noget, vi skal stræbe efter og prioritere: "åndens enhed i fredens bånd". Det er den synlige og hørbare enhed, som understreges; men ikke nødvendigvis en organisatorisk enhed eller en menneskelig enighed.

Det lader sig kun gøre, hvis et ganske bestemt sindelag kommer til at sætte dagsordenen i de enkelte kristnes liv: ydmyghed, mildhed, tålmodighed og overbærenhed. ➤

Kirkens enhed; Den er ikke noget, vi skal skabe, men noget, der allerede ér der, fordi vi har en fælles frelser

Fire ord, som konkretiserer det store ord – kærlighed – som så let bliver luftigt og ukonkret.

Det er påfaldende med disse fire dyder, at datiden havde et noget blandet forhold til dem. *Ydmyghed* nævnes nemlig aldrig i datidens græske litteratur som noget positivt, mens *mildhed* var et ord, filosofen Aristoteles elskede.

Det er, som om Paulus vil sige, at menigheden udfordres til at kombinere det, der er godt og sundt i alle menneskers øjne, med en kristen standard, som denne verden ikke kender. Med det udtrykkelige formål at skabe og bevare enhed.

At forestille sig nogen splittelse mellem kristne mennesker – selv den læremæssigt mest velbegrundede – som kristne slår sig til ro i og glæder sig over, er i dette lys utænkeligt. Selv i denne situation og selv når den varer i århundreder, må ønsket om enhed og forsoning leve i os.

2. Gud er én (v.4-6)

Og så er det, som om Paulus i næste sætning hopper over til den modsatte dimension. Nu understreger han, at enheden ikke (kun) er et projekt, men en virkelighed, som allerede er der. Den har sin rod i Guds egen enhed. De tre personer i Gud nævnes

mellem andre "enheder": "... én Ånd, ... én Herre, ... én Gud og alles fader." Derfor bliver menigheden "ét legeme".

Der kan være grund til at opholde sig ved udtrykket "én tro, én dåb." Dermed understreges det nemlig, at dette ikke er en enhed uden om læren: *En tro* betyder i sammenhængen *en trosbekendelse*. Det er heller ikke en enhed uden om sakramenterne. Derfor understreges det: én dåb.

Når det i nogle former for moderne enhedsbestræbelser er blevet almindeligt at sige, at læresætninger adskiller, mens kærlighed forener, så ville Paulus erklære sig uenig.

3. Forskelligheden, der forener (v.7-13)

Dernæst går Paulus over til at tale om de forskellige nådegaver. De nådegaver, han særligt koncentrerer sig om i dette afsnit, er dem, som handler om evangeliets formidling: apostel, profet, lærer og evangelist.

Det er interessant, at de tre gange, Paulus taler grundigere om nådegaverne (jf. Rom 12 og 1 Kor 12), er det i forbindelse med talem om de kristnes enhed og kærlighed. Det er, som om han vil betone, at den forskellighed i menigheden, som kan være en udfordring i det daglige liv, er en kilde til enhed

og kærlighed, når den bliver brugt rigtigt.

Vi har forskellige opgaver som forkyndere. Nogle er evangelister i frontlinjen, hvor tro og vantro brydes, andre er undervisere, optaget af klarheden og det pædagogiske, og andre er hyrder, der vandrer med menigheden over lang tid og i mange faser af livet.

I nogen måde får vi måske også forskellige anliggender og yndlingstemaer. Inden for rimelige grænser er det godt nok. De bibelske forfattere kredser heller ikke alle lige meget om de samme temaer. Men *målet* er det samme: at Kristi legeme bygges op!

Jeg kan ikke dy mig for at lufte en kæphest i denne forbindelse: Enheden kan måske netop blive truet af for ens forkyndere – eller for ens ledere – idet ensidigheden kan føre til skævheder i fælleskabet. Det er jo et velkendt fænomen, at det ofte er mennesker, der ligner hinanden for meget, som får konflikter.

4. Enheden i tro og erkendelse (v.13-16)

Læg mærke til, at der er overlapning mellem vershenviisningen i foregående og dette afsnit. Disse elementer hænger nemlig nøje sammen, og det er ikke til at sige, hvor det ene ender, og hvor det næste begynder.

Men nu understreges hovedpointen

Jens Ole Christensen, f. 1956

Cand.theol. 1984

Generalsekretær i LM

stærkt, nemlig at enheden i tro og erkendelse hænger sammen. Kun hvis vi bliver myndige, så vi kan afvise falsk lære (v.14), er vi fuldvoksne i kærlighed. Og kun hvis vi er kærlige, er vi vokset op til ham, som er lærens egentlig indhold: Kristus (v.15).

Enhed kan ikke tænkes uden om den sunde lære. De kristne i Tyskland, som i 1930'erne dannede opposition mod Hitler, understregede dette i Barmen-erklæringen fra 1934: "Tysklands evangeliske Kirkes enhed kan kun blive ud fra Guds ord i troen, ved Helligånden."

I afsnittet fra v.7-13 blev *forkyndernes* rolle i enheden understreget. I v.16 understreges det derimod, at *alle medlemmer* i den kristne menighed har sin rolle i denne enhed. Det er hvert enkelt led, der hjælper med at holde sammen på menigheden.

Det er, som om det betones, at dette enhedsprojekt er for stort og vigtigt til at overlades til ledere og forkyndere. Og at ikke kun de store skelsættende begivenheder og prædikener har sin rolle at spille. Men også de små valg og de små hverdagsmøder mellem mennesker.

Konsekvenser

Det ville være synd at sige, at det er let at drage de praktiske konsekvenser af denne

tekst. Som guddommelig åbenbaring tegner den et billede, som vi ikke kan tænke os til selv. Og som langt på vej taler imod vores erfaring. Alligevel vil jeg i nogle punkter forsøge at trække nogle mere praktiske konsekvenser. Når vi tager denne tekst alvorligt, må vi:

- Erkende den kristne enhed som et faktum, vi har i Kristus, og som har sit udspring i, at vores Gud er én, samtidig med at han er tre personer.
- Aldrig slutte fred med, at den kristne kirke er splittet, men søge efter muligheden for forsoning og enhed. Både når det handler om splittelsen mellem kirkesamfund og i de mange små splittelser og stridigheder, der præger lokale menigheder, kirkesamfund og organisationer.
- Møde enhver kristen bror og søster – ikke mindst den, vi er uenig med i alvorlige spørgsmål – med kærlighed. Det vil sige lytte med god vilje, tage alt op i bedste mening og søge forståelse.
- Skabe så få kirkebrud og så få gensidige læremæssige fordømmelser som muligt.
- Øve os i at skelne mellem stort og småt i uenigheder. Være storsindede i de små spørgsmål og turde tage den tydelige debat om de store.
- Øve os i at *elske* sandheden, ikke bare

holde fast i den. Selv om det kan være svært at sætte ord på, så er der en verden til forskel på den sandhed, der fastholdes for principets skyld, og den der ånder af kærlighed.

- Øve os i at udnytte de forskelle i nådegaver og temperament, vi har – og bruge dem til at styrke enheden.
- Udvis al den respekt og kærlighed, vi kan, når vi nødsages til at skilles, fordi alvorlige spørgsmål står i vejen for fællesskabet. Og vi må give hinanden så gode vilkår som muligt. Det er ingen kunst at elske dem, vi er enige med. Kærlighedens virkelige prøve er, når vi er alvorligt uenige – og vel at mærke må fastholde denne uenighed.

Og så må vi med længsel vente på, at Guds folk igen skal blive synligt ét. Vi ved ikke hvornår, men senest ved Jesu genkomst.

Kilder:

Jeg er i denne artikel meget afhængig af de udlægninger af teksten, jeg har mødt i Vaughan Roberts bibelforedrag på Lausanne III i Cape Town: www.youtube.com/watch?v=cNZh-xzRRb8 og John Stott: *The Message of Ephesians* (IVP 1979 og senere).

FOR TROEN

VEJEN TILBAGE TIL PARADIS

AF SAMUEL ROSWALL

.....

Under en offentlig debataften om kristendom blev det bl.a. diskuteret, hvad der skete, da Adam og Eva blev sat uden for Paradiset.

Egentlig var det ikke svært for nogen at forstå, at det var helt retfærdigt, at de nu stod der. De havde jo fået at vide, at de skulle holde fingrene fra frugten, og vidste også, at det ville få konsekvenser, hvis de ikke gjorde, hvad der blev sagt.

Samtidig var der almindelig enighed om, at deres situation var uholdbar, når de var udelukket fra haven. Det var rigtig skidt for dem – også med tanke på deres efterkommere. Så hvad nu?

En ung mand spurgte så, om ikke Gud kunne tilgive dem. Gud er kærlighed og kan alt, så hvorfor var det så stort et problem?

Og hvis der ikke er noget, der hedder tilgivelse, så er alt håb jo ude. Det kender vi også fra forholdet mellem mennesker generelt.

Et fornuftigt forslag

Forslaget lød jo både fornuftigt og rimeligt. Problemet er imidlertid, at det ikke er udtryk for andet end den religiøse tilgang til livet, som ethvert menneske kan tænke sig til. Tankegangen er enkel: Der er nogle spilleregler i livet. Når du ikke overholder dem, må du helt alvorligt bede om tilgivelse. Og når du har gjort det, så er sagen på det grundlag ude af verden.

I nogle religiøse systemer er det dog lidt mere omstændeligt. Det fik jeg illustreret på en stærk måde for ikke længe siden. I en bog fra den buddhistiske verden læste jeg

om en mand, som var blevet kristen. I forbindelse med omtalen af hans omvendelse til tro på Kristus indeholder bogen en kort beskrivelse af forholdet mellem buddhisme og kristendom.

Forfatteren nævner, at buddhismen – i lighed med kristendommens skriftemål – har et ritual, som bruges, når man beken-der de synder, man har begået. Men i den forbindelse bliver synderen ikke frigjort fra sin dårlige karma. Buddha har ikke befriet mennesker fra skyld eller rensset dem for deres synder. For at sige det lige ud: Alle er ansvarlige for deres situation og bundet af "karma-loven" om årsag og konsekvens. Der er tale om et kredsløb med død og genfødsel, kaldet *samsara*, der kan illustreres med et hjul i evige omdrejninger.

I bogen hedder det videre: "Den eneste

Gud tog initiativ; Han var ikke tilfreds med at sidde og vente i haven på menneskets anger

Samuel Roswall, f. 1938

Tidl. funktionschef i Told & Skat

Fritidsprædikant i LM

Forfatter til flere bøger

måde, man kan bryde denne cyklus af reinkarnation på, er at gøre sig fortjent gennem en række bodsøvelser og ritualer og gradvis tilbagebetale gælden – og på den måde annullere den dårlige karma."

Menneskets løsning

Jamen, lyder det egentlig ikke meget rimeligt, at sådan må det være?

Sagen er bare, at den tankegang netop er, hvad der er opstået i menneskets hjerte. Konsekvensen er, at menneskets syndeskyld over for Gud *ikke er udsløttet og tilintetgjort*. Men Bibelen forkynder os ikke et filosofisk system med en rationel sammenhæng mellem årsag og virkning, sådan at når jeg gør bod og beder om tilgivelse, vil Gud på det grundlag tilgive.

Den form for tilgivelse betyder ikke udsløttelse af syndeskyld. For den dag, hvor min bod og bøn ikke er tilstrækkelig stærk og ærlig, må tilgivelsen tages op til ny behandling. Syndefaldet er ved tilgivelse blot lagt til side. Anderledes med den virkelighed, der udtrykkes på denne måde: "Så langt som øst ligger fra vest, så langt *har* *han fjernet* vores synder fra os" (Sl 103,12).

Men lad os vende tilbage til udgangspunktet. De første mennesker blev sat uden for Edens Have – altså uden for fællesskabet

med Gud. Det er herefter den situation, som ethvert menneske er viklet ind i fra udfangelsens øjeblik (Sl 51,7). Hvordan finder vi tilbage?

Kan vi med magt nedkæmpe englenerne med det lynende flammesværd? Eller skal vi forsøge at mase os igennem spærringen og skaffe os adgang til livets træ? Altså bevise, at vi både kan gennemføre, hvad vi sætter os for, og i øvrigt er i stand til selv at genoprette forholdet til Gud?

På en måde kan man sige, at verdens forskellige religioner er udtryk for menneskets velmente forsøg på at gennembryde spærringen og komme tilbage til udgangspunktet. Men problemet er, at menneskets egen vej tilbage til Gud er og bliver spærret.

Håbet

Men der er et håb. Og det skyldes, at Gud ikke var tilfreds med at sidde og vente i haven på menneskets anger. Han tog selv et initiativ. Han gik uden for haven. Eller som der står om Jesus i Hebræerbrevet 13,12: han gik uden for byporten, og der led han og "helligede folket med sit eget blod."

I haven var vi (dvs. Adam og Eva) hellige. Der levede vi efter Guds vilje, dér var Guds rige, og der blev hans navn æret. Men vi vendte ryggen til dette hellige liv. Det kun-

ne Gud ikke "bare tilgive". For nu havde det vanhellige, syndige liv holdt sit indtog. Det var blevet en del af menneskets natur og tidens ånd til alle tider. Forholdet mellem Gud og menneske måtte genetableres. Og det gennemførte Gud på eget initiativ. Han gik uden for haven og gjorde sig til ét med den syndige menneskeslægt.

Det var ikke os, der bød ham ind i vores fællesskab. Han kom selv til os. *Det er*, "hvad intet øje har set og intet øre hørt, og hvad der ikke er opstået i noget menneskes hjerte" (1 Kor 2,9). I stedet er det noget, som er opstået i Guds eget hjerte.

Løsningen på menneskets største problem i tid og evighed er klart udtrykt i Hebræerbrevet 10,20: Jesus har med sit blod åbnet en *ny* og levende vej ind i den himmelske helligdom, tilbage til haven med livets træ – dvs. til fællesskab med Gud. Den gamle vej blev lukket. Men en ny og levende vej blev etableret. Det er vores håb og mulighed.

HORISONT

Spalten, hvor redaktionens medlemmer vil forsøge at sætte aktuelle og principielle forhold ind i en større sammenhæng.

Spalten vil også indeholde passager fra den kirkelige debat og klip fra forskellige blade og aviser.

LM og Dansk Oase – igen og igen

I den forløbne uge har jeg fulgt en efterhånden meget lang debat på facebook, der tager udgangspunkt i en kritisk reaktion på, at en LM-menighed ved et møde havde afsat en time til at drøfte Oase-bevægelsen.

Debatten udvikler sig i mange retninger. F.eks. drøftes nådegavebrug, Guds tilstedeværelse i lovsang, luthersk identitet, toregimentelæren, nadver o.m.a. Og så igen: forskelle mellem LM og Oase.

På den ene side lidt forstemmende, fordi der er en overvejende tendens til kritik af LM og fremhævelse af det, som nogle i modsætning hertil har fundet i Dansk Oase. På den anden side positivt, fordi der trods alt kan mærkes gode intentioner og ønsker om en frugtbar og åben dialog.

Samtidig klargøres netop nogle af forskellene.

En debattør siger: "Jeg hører til i Dansk Oase, ikke på grund af den inderlige og inspirerende lovsang (som jeg dog nyder usigeligt

meget), men på grund af Oases fokus på discipelskab. Og det mener jeg at have rigtig godt bibelsk belæg for. Der er noget med en mand, som hører Guds ord, men ikke handlede derpå og et hus på sand... Forkyndelsen om efterfølgelse og discipelskab er klarere for mig i Dansk Oase end andre steder, jeg har været."

En anden deltager i debatten kommenterer derimod vægtlægningen på efterfølgelse, discipelskab og lovsang sådan: "Uden at være sikker tror jeg, at problemet ... netop er, at vi ikke ved, hvor mange frelste mennesker, der sidder på bænken. Ufrelste har jo ikke brug for at høre om helliggørelse, det skaber lovtrældom – de skal høre om retfærdiggørelse for at blive frelst."

Udrustningsstrategi

Mens jeg fulgte debatten, havde vi besøg af nogle gode "gamle" venner, som nu kommer i en menighed med tilknytning til Dansk Oase. Vi drøftede ikke direkte indlæggene fra facebook med dem, men hørte bl.a. om, hvordan de har kontakt til mange

mennesker, der ikke er vokset op på livets solside, men som nu vidner om, hvordan Jesus har ændret deres liv.

Så kunne vi have givet udtryk for en tvivl, som vi nok ikke helt kan sige os fri for: Er der nu også ret omvendte? Hører disse mennesker det rette evangelium? I stedet valgte vi at glæde os over, at disse menneskers liv er blevet ændret i mødet med Jesus. Og at der er nogle, som har omsorg for – og kærlighed til – dem.

Og så vil jeg ønske for os, der er glade for at være en del af LM (både på grund af og på trods af), at fokus i den fremtidige drøftelse og strategi bliver det, som Peter Rask i samme facebook-debat citerer Jens Ole Christensen for:

"Vi vil gå fra at have en beskyttelsesstrategi til at have en udrustningsstrategi. Vi skal ikke bare lukke af for omverdenen, men turde møde den, men for at det kan ske, skal man udrustes. Til det hører, at man dels ved, hvor man selv er og kommer fra og dels, hvad det er, som udfordrer os hos andre."

Mod strømmen; At være en kristen i dag betyder, at vi ofte må handle og prioritere anderledes end flertallet

Kirkegang gav mere i lønningsposen

I de gode gamle dage gik folk i Herning i kirke, og man skulle af sted til kirke i god tid for at få en plads i den store kirke. Det kan læses i bogen *Herning Kirke 100 år*.

I samme bog fortælles det også, at det blev sagt på en arbejdsplads: "Hun får lagt på sin løn, når hun går i kirke." En forretningsmand sagde rent ud til sine ansatte, at kirkegang gavnede forretningen, for folk i Herning mødtes i kirken og lod sig se der.

Tilslutningen til gudstjeneste er stadig stor i Herning kirke. I dag får man dog en plads, selvom man kommer i sidste øjeblik, og det gavner næppe forretningen eller ens stilling ved lønforhandling, at man er en flittig kirkegænger. Tiderne er anderledes nu end før, og de fleste er i dag ikke regelmæssige kirkegængere.

Gå imod strømmen

De tider, hvor vi kristne havde medvind, er forbi. At være en kristen i dag betyder, at vi ofte må gå imod strømmen og på mange områder handle og prioritere anderledes end flertallet.

I Kristeligt Dagblad kunne vi for et par måneder siden læse, at nogle af dem, der i

1968 tog afstand fra kirke og kristendom, i dag er vendt tilbage til kirken. Det er positivt, at folk igen begynder at gå i kirke. Der findes en åndelig åbenhed i dag. Det giver sig f.eks. udslag i, at et ord som spiritualitet er blevet et buzzword.

Alligevel føler vi kristne ofte, at vi må gå imod folkestemningen og tro og handle anderledes end de fleste. Dertil kommer, at materialismen og alt, hvad der kan købes for penge, i høj grad har sat sit præg på os danskere, sådan at guds frygt og kristen livsførelse er fremmed for de fleste.

To konkrete eksempler

I forhold til mange lande i verden har vi kristne det godt i Danmark. Men den situation, at flertallet i Danmark har forladt den kristne livsførelse, kan bringe os i mange vanskelige dilemmaer og tvinge os til at gå en anden vej end vores venner, naboer og flertallet af danskere.

Lad mig nævne to konkrete eksempler på dette. I året 2012 blev det muligt for homoseksuelle at blive viet i kirken, og reglerne om søndagslukning bortfaldt helt.

Det førstnævnte kan give konkrete problemer for præst og kirkebetjening, men også mange andre bliver berørt af denne dybt ubibelske lov.

Lukkelovens bortfald vedrørende søndagen kan medføre, at mange medarbejdere på forskellige arbejdspladser bliver pålagt søndagsarbejde, og at de kristne derfor ikke kan helligholde søndagen på samme måde som før. Pålagt søndagsarbejde er dog ikke synd i sig selv, men for vores åndelige livs skyld er det afgørende vigtigt at helligholde søndagen eller evt. en anden dag i ugen. Det betyder, at vi flittigt beskæftiger os med Guds ord og tager del i menighedens gudstjeneste.

I det konkrete dilemma, vi måtte være i, skal vi ikke bare følge strømmen og flertallet, men vi skal gøre det, som den sande kirke altid har gjort. Vi skal lade os lede af Guds ord og søge Guds vilje i den konkrete situation, vi er blevet bragt i.

Løn i Himlen

I gamle dag i Herning kunne det være en økonomisk fordel at leve som en kristen, men det har ændret sig. I dag får vi ikke større løn hos vores arbejdsgiver ved at gå i kirke, men at høre Guds ord skaber og nærer troen på Jesus Kristus, som giver en evig løn i Himlen.

FOR TROEN

AKTIV DØDSSHJÆLP

AF HANS HOLMSGAARD

Aktiv dødshjælp er igen sat på dagsordenen. Hvilke konsekvenser vil en legalisering af aktiv døds-hjælp få? Og hvordan forholder vi os som kristne til sagen?

Det Etske Råd udsendte den 18. september 2012 en ny erklæring om spørgsmålet. Tidligere var alle 17 medlemmer imod, men nu er to medlemmer for. Herudover mener fem medlemmer, at aktiv døds-hjælp i særlige situationer kan være etisk forsvarligt, men at loven ikke bør ændres, da det vil kunne få negative konsekvenser for bl.a. læge-patient forholdet og for den palliative (lindrende) behandling af den døende.

Dette er en markant og meget bekymrende ændring i rådets holdning.

Hvad siger Bibelen?

Jeg har kun kunnet finde emnet omtalt to steder i Bibelen: I Dommerbogen 9, vers 54 fortæller, at kong Abimelek var ved at indtage byen Tebes. Han når frem til det store fæstningstårn midt i byen. En kvinde kaster herfra en kværnsten ned i hovedet på ham, og hans kranium bliver knust. For at man ikke skal kunne sige, at en kvinde har dræbt ham, beder han sin våbendrager om at trække sit sværd og give ham dødsstødet. Våbendrageren adlyder og giver således sin konge aktiv dødshjælp.

Senere fortæller der om kong Saul, der var i kamp med filistrene (1 Sam 31,4). Tre af hans sønner var blevet dræbt, og da nogle bueskytter fik øje på ham, blev han dødsangst. Han bad også sin våbendrager om at tage sit sværd og hugge ham ned,

så fjenderne ikke skulle mishandle ham. Våbendrageren ville ikke. Saul tog så selv affære og kastede sig i sværdet, hvorefter våbendrageren gjorde det samme. Resultatet var, at begge døde.

De to steder handler således om krig og om to konger, hvis krigslykke er ved at ende, og jeg mener ikke, at man kan bruge disse steder til at tage stilling til aktiv døds-hjælp i dag.

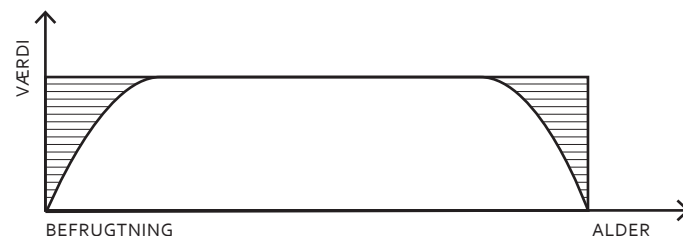
Men hvor skal vi så hente hjælp til at finde ud af det?

Etske grundprincipper

Selv om ikke alle nutidens etiske spørgsmål er omtalt i Bibelen, kan man godt uddrage nogle grundprincipper, som kan hjælpe os i dag:

Figur 1

Figur 2

Det første grundprincip siger, at alle mennesker er skabt af Gud og skabt i hans bilde. Alle mennesker har en enestående værdi i sig selv og er alle lige meget værd. Vi har fået livet af Gud som gave, og ingen har ret til at berøve andre livet.

For mig betyder det, at vi har den samme værdi fra undfangelse til død. Jeg går altså ind for et absolut menneskeværd. Dette menneskesyn står i modsætning til et relativt menneskeværd, hvor mennesket først får værdi, når det opfylder visse krav, f.eks. at det ikke er hjælpeløst, afhængig af andre, unyttigt eller svært forpint. Se figur 1.

I det absolutte menneskeværd har mennesket værdi og ret til liv, blot fordi det er et menneske. I det relative menneskeværd

har mennesket først værdi, når det opfylder visse krav.

Forskellen på de to menneskesyn ses i figur 2. De skraverede områder viser de mennesker, som man i det relative menneskesyn tillægger ringere værdi, og som man derfor kan manipulere med. I det absolutte menneskesyn er disse mennesker derimod ligeværdige, men svage mennesker, som kræver speciel beskyttelse.

Efter kristen opfattelse er menneskeværd noget, vi får givet af Gud, og ikke noget, som vi selv har gjort os fortjent til. I det menneskelige liv er værdighed noget, vi skylder hinanden. Der er intet uværdigt ved at være hjælpeløs fysisk eller mentalt.

Niels Henrik Arendt, biskop i Haderslev,

skriver med rette:

"Jo mere reduceret et menneske bliver, desto større er udfordringen til omgivelserne i retning af at respektere dette menneskes medskabte værdighed. Når mennesket ingen værdighed har tilbage i sig selv i vores øjne, så er det vores opgave så meget mere at fastholde dets værdighed gennem den måde, vi behandler det på."

Det andet grundprincip handler om det enkelte menneskes selvstændighed og selvbestemmelsesret. Jeg har ikke ret til at bestemme over andre menneskers liv eller forlange, at de skal leve efter min livsholdning.

Et af argumenterne for aktiv dødshjælp >

Værdighed; Jo mere reduceret et menneske bliver, desto større er udfordringen til omgivelserne i retning af at respektere dette menneskes medskabte værdighed

er, at når man selv har bestemt over alt her i livet, så vil man også selv bestemme over sin død.

Det er dog en illusion at tro, at man selv kan bestemme over de vigtige ting i livet. Vi vælger ikke selv at blive født, den familie, vi bliver født ind i, vores evner eller vores helbred, og vi kan ikke selv vælge den kærlighed, vi bliver mødt med. En stor del af de ting, som vores liv afhænger af, er ikke noget, vi kan vælge – men derimod alt sammen gaver fra Gud.

Det tredje grundprincip er næstekærlighedsbudet – at hjælpe, befri fra lidelse, sygdom og nød og skaffe menneskeværdige forhold. Enhver af os er forpligtet til at hjælpe vores næste, så godt vi kan.

Det betyder bare ikke, at vi skal slå ham eller hende ihjel. Derimod skal vi hjælpe, så godt vi kan lige indtil det sidste. Vi skal gøre vores yderste for så langt som overhovedet muligt at hjælpe med alle symptomer som f.eks. smerter, kvalme, opkastninger, ensomhed og angst – altså den lindrende eller palliative behandling. Nogle gange kan vi ikke gøre andet end blot være hos den døende og dele sorgen og smerten over, at livet er ved at være slut.

Det er vigtigt at skelne mellem *aktiv døds-*

hjælp og *passiv døds*hjælp. *Aktiv døds*hjælp betyder en handling med det bevidste formål at slå ihjel og afslutte livet. *Passiv døds*hjælp betyder derimod, at man i en situation, hvor patienten reelt er døende, enten undlader at starte eller ophører med en igangværende behandling, som i virkeligheden kun forlænger dødsprocessen.

Jeg vil ikke være med til *aktiv døds*hjælp, men gerne til *passiv døds*hjælp.

Jeg tror, at alle læger har været i situationer, hvor de godt kunne forstå en patients ønske om at dø. Men det betyder ikke, at det er rigtigt at slå ham eller hende ihjel. Vi skal i stedet gøre vedkommendes tilstand så tålelig som overhovedet muligt.

Konsekvenserne af *aktiv døds*hjælp

Konsekvenserne af lovliggørelse af *aktiv døds*hjælp er skræmmende.

Det kan ikke undgå at påvirke læge-patient forholdet. Man skulle gerne kunne have tillid til sin læge og kunne forvente, at han kæmper for livet, og at han vil hjælpe sine patienter til det sidste. Dette forhold ødelægges, og der skabes en utryghed hos patienten, som ikke ved, om lægen en dag kommer med en dødsprøje, hvis det hele bliver for besværligt.

Når vi fødes, og når vi dør, vil de fleste af

os være afhængige af andre. Det er et vilkår ved livet, som vi ikke bryder os om. Hvis der derfor til sidst var en mulighed for at slippe for at være til besvær for andre, ville mange kunne føle sig fristet til at bede om *aktiv døds*hjælp. Man kunne tænke, at det ville være lettere for ens pårørende, hvis man ikke længere var her. Nogle kunne endda føle sig presset til det af de pårørende, som kan have svært ved at klare situationen.

Bare muligheden for *aktiv døds*hjælp vil i sig selv kunne betyde en nedprioritering af den lindrende eller palliative behandling. En økonomisk trængt politiker kunne godt finde på at foreslå besparelser på den palliative indsats, når man i stedet blot kunne give patienten *aktiv døds*hjælp. Hvorfor skal man bruge så mange penge på denne sidste tid, når man med lovlige midler i stedet kunne afkorte denne fase?

Hvem skal i øvrigt udføre den aktive *døds*hjælp? Mange mener, at det skal lægen gøre. Men det er jeg som læge ikke uddannet til. Og jeg ønsker heller ikke at blive det! Hvis man derfor vil indføre *aktiv døds*hjælp, så må man få nogle andre til at gøre det. De eneste, der er uddannet til at slå ihjel, er militæret. Ellers må man oprette et korps af bødler!

Er det ikke at sætte sagen lidt på spidsen?

Hans Holmsgaard, f. 1954

Praktiserende læge i Thyborøn siden 1988
Formand for Kristelig Lægeforening 2008-2012

Måske, men i Holland oprettedes den 1. marts i år seks mobile "klinikker", der skulle rejse rundt i landet og foretage aktiv døds-hjælp. Man forventer, at de vil kunne klare ca. 1000 "tilfælde" om året!

Erfaringer fra udlandet

Aktiv døds-hjælp blev indført i Holland og Belgien i henholdsvis 2001 og 2002. I Schweiz foretages i stedet hjælp til selvmord.

Vi hører ofte, at lovliggørelsen af aktiv døds-hjælp i Holland ikke har medført nogen stigning i antallet af tilfælde. Tallene viser dog en stigning på 69 % (fra 2400 til over 4000) på bare fem år fra 2005 til 2010. Hvad værre er, så blev der i Holland i 2010 givet aktiv døds-hjælp til 273 mennesker, som ikke selv havde bedt om det!

I Belgien er antal tilfælde af aktiv døds-hjælp i perioden fra 2003 til 2011 næsten femdoblet fra 235 til 1133. 1,8 % af samtlige tilfælde blev foretaget uden patientens anmodning!

I 6-8,5 % af tilfældene gives aktiv døds-hjælp til mennesker uden en dødelig sygdom – heraf 24 % til ubærlig psykologisk lidelse. Men hvad er "ubærlig" psykologisk lidelse? I 2011 fik en døende kræftsyg patient aktiv døds-hjælp. Da hans kone ville bli-

ve ked af det, når han døde, så fik hun også aktiv døds-hjælp samtidig med manden!

Heller ikke i Belgien står udviklingen stille. I starten fulgtes loven, og der blev ikke givet aktiv døds-hjælp til psykiatriske patienter. Men det gør der *nu*. En ændring, der er sket på bare 10 år. I praksis kan man i Belgien få aktiv døds-hjælp, hvis bare man er træt af livet – uden i øvrigt at fejle noget!

Grænserne skrider. En undersøgelse fra maj 2012 viste, at 74-82 % af lægerne i to af Belgiens tre sprogeområder mente, at loven om aktiv døds-hjælp burde udvides til også at omfatte personer, som ikke er i stand til at klare sig selv (f.eks. demente). Der skulle dog foreligge en forhåndserklæring – det vil sige, at personen forinden sygdommen havde skrevet under på ønsket om aktiv døds-hjælp, hvis vedkommende skulle blive dement. Men alligevel: kan det virkelig passe, at vi skal til at aflive demente?

I Schweiz er aktiv døds-hjælp ikke tilladt, men i stedet bruges hjælp til selvmord. Antallet af hjælp til selvmord er fra 1998 til 2011 steget fra under 50 til 560 tilfælde – dvs. mere end 11 gange så mange. I dag er der i Schweiz flere selvmord end summen af alle dødsfald ved ulykker, AIDS og medicin-misbrug tilsammen!

Muligheden for hjælp til selvmord tiltræk-

ker hvert år mange "dødsturister." Den helt overvejende del kommer fra Tyskland, hvor man ikke har turdet tage diskussionen om aktiv døds-hjælp og hjælp til selvmord. Mange tyskere husker stadig situationen i 1930-erne, hvor man vurderede, hvilke liv der var værd at bevare. De, der ikke havde et "bevaringsværdigt" liv, blev i kærlig-heds navn slået ihjel.

Disse erfaringer virker meget skræmmen-de og meget langt fra noget, som vi skal efterligne i den danske lovgivning. Forløbet viser også, at hvis man lovliggør aktiv døds-hjælp, så vil denne mulighed blive brugt i stigende omfang – og desværre også i situationer, som ligger langt ud over, hvad der var hensigten med loven. Udviklingen vil ikke kunne styres, og det vil i praksis være umuligt at hindre et misbrug.

Omsorg i stedet for at slå ihjel

Som kristne må vi fastholde, at vi er i Guds hånd, uanset hvad der sker – og lige indtil døden. Gud har ikke lovet os fravær af lidelse, men derimod nærvær i lidelsen.

Som sundhedsarbejdere skal vi hjælp vores patienter lige indtil det sidste, men aldrig nogensinde slå dem ihjel!

Om bogen; For mig har den været et stort vidnesbyrd om, at Gud møder os syndige mennesker og vil have fællesskab med os

AF CHRISTINA KJÆR OLSEN

Hans stærke hånd

Lynn Austin

Lohse 2012

382 sider, kr. 299,95

Hans stærke hånd er det tredje bind i Konge Krønikerne. Det er en bibelhistorisk roman, hvor omdrejningspunktet er Kong Hizkija og begivenhederne i hans liv.

Allerede ved romanens begyndelse dykker vi direkte ned i sagens kerne: Hizkijas hustru, Hefsiba, kan ikke få børn, og Hizkija står uden tronarving. Derfor indgår Hefsiba en pagt med frugtbarhedsgudinden Ashera. Hizkija opdager hendes afgudsdyrkelse og kommer alvorligt til skade i raseri over Hefsibas utroskab mod Gud og Hizkijas tro.

Hizkija ligger på sit dødsleje, og vi møder profeten Esajas: "At fortælle kong Hizkija, at han skulle dø, var en af de smerteligste profetier, han nogen sinde havde fremsagt." Esajas trygler endnu engang Gud om Hizkijas helbredelse. Gud gør et under med Hizkija, og han får lov til at leve. Men trods Guds barmhjertighed vender Hizkija alligevel gang på gang ryggen til Gud, og det får konsekvenser for ham og hans folk.

Parallelt med historien om Hizkija og Hefsiba følger vi en af Hizkijas nærmeste rådgivere, statskrivere Eljakim og hans familie. Eljakim er kaldet af Gud til en tjeneste for Hizkija, og bliver flere gange prøvet på sin tro, når Hizkija ikke følger Guds veje og bl.a.

indgår forbundspagt med Babylonien.

Fiktion og bibelsk beretning hænger godt sammen

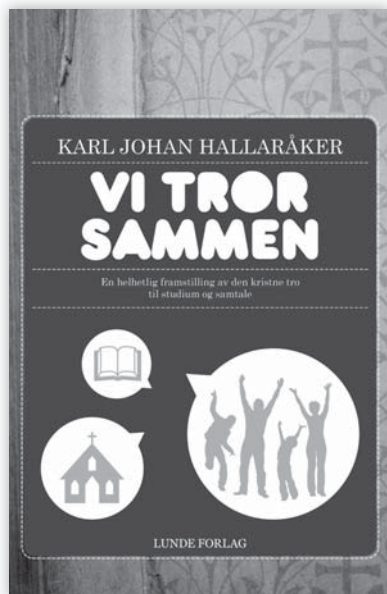
Romanen er meget velskrevet og der er en god sammenhæng mellem fiktion, og hvad Bibelen beretter om Hizkija. Det er tydeligt, at romanen bygger på et omhyggeligt studie af Bibelen og bibelkommentarer. Flere gange citeres der fra Bibelen, og skriftstederne indgår rigtig fint i romanen.

For mig har bogen været et stort vidnesbyrd om, at Gud møder os syndige mennesker og vil have fællesskab med os. Lad mig nævne et eksempel fra romanen, hvor Hizkija spiser påskemåltid med Esajas. "For første gang i sit liv så Hizkija Jahve klart, en stærk og kærlig Gud, en Gud, der frelser. Og selv om han havde mistet alt, hvad han havde arbejdet for de sidste fjorten år, vidste han, at han stadig ejede Jahves kærlighed – og det var nok. Hvis han var nødt til at miste alt for endelig at se Gud ansigt til ansigt, havde det været det hele værd."

Man kan sagtens læse bogen løsrevet fra Konge Krønike-serien. Så hvis du har et par dage, hvor du ikke lige vil give dig i kast med en tung teologisk bog, men gerne vil "have noget med" til hverdagslivet med Gud, så kan jeg varmt anbefale *Hans stærke hånd*.

Om bogen; Den ånder af sund teologi – med glæde over Kristus og Bibelen

AF OLE SOLGAARD

Vi tror sammen

Karl Johan Halleråker
Lunde Forlag 2011
280 sider, Nkr. 285,-

Troslærebøger af den gode slags hænger ikke på træerne. Slet ikke, hvis ønsket er, at bogen skal formidle bibeltro luthersk tro – gerne i en lavkirkelig variant. Skal bogen

samtidig give en fyldestgørende beskrivelse på en enkel og letforståelig måde, indskrænkes udbuddet.

Karl Johan Halleråker har udgivet et muligt svar på efterspørgslen. Hans store erfaring som sjælesørger, præst, bibelskolelærer og generalsekretær i Indremisjonsforbundet (tidl. Det Vestlandske Indremisjonsforbund) kommer til udfoldelse i denne bog.

Lettilgængelig

Bogens titel skal ses i relation til tidens subjektive tilgang til troen. Med titlen understreger Halleråker, at kristentroen ikke bare er "min tro", men en fælles tro, der bygger på troens kilde og norm, Guds åbenbaring i Bibelen.

Gennem 23 overskuelige kapitler gennemgår han de sædvanlige troslæremønstre: troens grundlag, treenigheden, frelsesstilegnelsen osv. Derudover er der kapitler om bøn, Israels rolle og kristnes opgave i verden.

Bogen er opbygget på en lettilgængelig måde og lægger op til studiesamtale. *Vi tror sammen* ånder af sund teologi – med glæde over Kristus og Bibelen. Troens indhold præsenteres på en overskuelig måde, og forfatteren giver med sine klare tankerækker hjælp til læserens egne dogmatiske ræsonnementer.

Fair

Halleråker er tydeligvis optaget af at give en fair præsentation af de syn på kontroversielle spørgsmål, som han ikke nødvendigvis selv deler. Det har klart sine fordele. Men indimellem savner jeg måske en mere tydelig stillingtagen, f.eks. i forbindelse med bibelsyn, tro og videnskab og tjenestedeling.

Som alle andre bøger bærer denne også præg af det, som særligt har optaget forfatteren og dennes tid. Der bruges således hele 34 sider på kirkesyn, det almindelige præstedømme og nådegaver. Israels rolle og tusindårsriget får ikke mindre end 19 sider. Derimod er der kun afsat ét kapitel på i alt 17 sider til selve frelsesstilegnelsen, og det omhandler både retfærdiggørelse og helliggørelse og de beslægtede begreber. Det kunne være prioriteret anderledes.

Sund

I kapitlet *Hvem er Bibelens Gud?* får vi en særdeles god indføring i Bibelens og bekendelsens gudsbillede – sat i relation til aktuelle afsporinger i folkereligiøsitet og islam.

Vi tror sammen lægger et sundt spor for kristen tro og tænkning, og den giver gode pejlemærker i mødet med diverse vildspor. Vi har her fået en værdifuld og enkel hjælp til at fastholde den kristne tro i en subjektiv tid.

Om forfatteren; En mand med stor indsigt i og kærlighed til det bibelske stof

AF HAKON CHRISTENSEN

Gud er...

D. A. Carson

Credo 2012

285 sider, kr. 249,95

D. A. Carson er en af de forfattere fra den engelsktalende verden, som de senere år har fået en række bøger oversat til dansk.

Det er trosstyrkende at møde en mand som Carson, der har en fast tillid til hele Bibelen som Guds klare ord, og som understreger, at det fra ende til anden sigter på at lede os til tro på Jesus.

Carson er i dag formand for *The Gospel Coalition*, som er et internationalt netværk, hvor også en række danske menigheder i disse år henter megen brugbar inspiration. Bogen *Gud er...* er et godt bidrag ikke bare til inspiration, men til troens liv og vækst.

I bogen gennemgår forfatteren i kronologisk rækkefølge centrale skriftafsnit, begyndende med Første Mosebog 1. Formålet er "at fortælle Bibelens historie" og derigennem formidle et helbibelsk billede af Gud i al hans herlighed og frygtelighed. Jeg synes, det lykkes på mange måder, om end det nok også er min oplevelse, at det i højere grad er en tros lærehistorie end en bibelhistorie.

Kristendom i mere end sloganform

Efter læsningen af bogen sad jeg tilbage med en oplevelse af at have gæstet en mand med stor indsigt i og kærlighed til det bibelske stof, og jeg havde mødt den hellige Gud, der både får det første og sidste ord!

Carson udlægger kristendommen i al den

kompromisløse stridbarhed og med sans for, at forskellen på godt og ondt går igen i hvert enkelt menneskes hjerte. Gud står stærkt som den suveræne, der ikke kan presses op i et hjørne og som dybest set "ikke har brug for os" (s.59). Bogen fremstiller bestemt ikke kristendommen som en "hyggelig" livsform. Det er evigheden som står på spil i bibelsk kristendom: Himmell og Helvede.

Skulle jeg pege på et par forbedringsmuligheder, kunne det være, at bogens mange og lange bibelcitater kan virke lidt trættende. Det kan heller ikke skjules, at materialet til bogen også udgør manuskriptet til en række taler og foredrag, som forfatteren har holdt ved forskellige lejligheder. Måske er det derfor, at han gentagne gange undskylder sig med sætninger som "jeg ville ønske, jeg havde mere tid – jeg ville ønske, at jeg havde haft mindst et par kapitlers plads til at gå i dybden med..." Det virker lidt som et pædagogisk professorselvsmål, når bogen trods alt er på 289 sider.

Det ændrer ikke ved, at jeg har nemt ved at anbefale bogen til den læser, som er til kristendom i mere end sloganform, og som ønsker at få hjælp til at se nogle af de store linjer i troslæren. Det er stort at se, hvordan disse linjer samler sig i Kristus Jesus.

Udgiver

Luthersk Mission
Industrivænget 40
3400 Hillerød

Profeti – Guds tale til os

Gud har ofte brugt profeter til at råbe mennesker op. Både for at advare og dømme – og for at bringe håb og trøst.

Men profetbudskabet i GT er ikke så lettilgængelig for os. Hvordan forstå det? Og hvad med profetierne om endetiden?

Mon Gud bruger profeter i dag? Og hvad kendetegner profeti?

lm

LUTHERSK MISSION

budskabet

FORDYBELSE I BIBELSK OG LUTHERSK TRO

ANALYSE AF TIDENS STRØMNINGER

INSPIRATION TIL KRISTENT LIV OG MISSION